

ВІСНИК

Міжнародної асоціації випускників
Ужгородського національного університету

2018'2

Міжнародна асоціація випускників УжНУ – це неприбуткова громадська організація, створена з ініціативи групи випускників за підтримки Вченої ради університету.

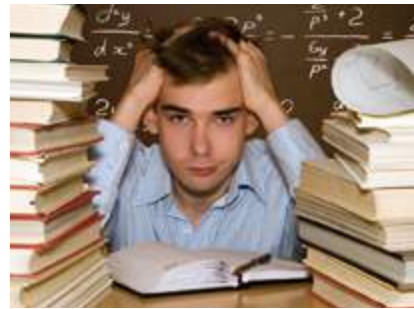
Мета її створення - об'єднання зусиль випускників усіх поколінь для розвитку університету, збереження та примноження його традицій і духовних цінностей; захист законних соціальних, економічних, творчих та інших інтересів своїх членів.

Серед цілей Асоціації:

- » Підвищення престижу університету як провідного навчального закладу світового рівня.
- » Встановлення постійного дієвого зв'язку з випускниками університету, в тому числі з тими, що живуть і працюють за кордоном.
- » Зміцнення матеріальної бази університету та отримання можливостей фінансової підтримки від європейських, світових фондів.
- » Проведення постійного моніторингу можливостей залучення талановитої молоді з числа випускників шкіл для навчання в університеті, а також їх працевлаштування після отримання вищої освіти.

Вступне слово президента Асоціації В. Смоланки	4
3 історії alma mater	8
Неординарні особистості	10
<i>Д.В. Чепур</i>	10
<i>В.Ю. Сливка</i>	12
Гордість УжНУ	16
<i>О.Б. Шпеник</i>	16
<i>Ю.М. Височанський</i>	17
<i>В.П. Мікловда</i>	18
<i>С.В. Віднянський</i>	19
Творці історії УжНУ	20
<i>Зустріч ветеранів УжНУ з правлінням Асоціації</i>	20
<i>Інтерв'ю з І. Мешком</i>	30
УжНУ як старт успішного життя	33
<i>Ігор Айзенберг</i>	33
<i>Наталія Сіра</i>	39
<i>Сергій Васильєв</i>	41
<i>Філфак класичний і модерний у спогадах і роздумах випускників</i>	42
Відокремлені підрозділи Міжнародної асоціації випускників УжНУ	48
Ініціативи членів правління	52
Звернення голови правління Асоціації О. Сливки	56
Будні Асоціації. Заступник голови правління І. Артьомов	59
Щоб пам'ятали ...	62
Наші спонсори. ТОВ «Сузір'я» – фаворит успіху	64

Президент Асоціації,
ректор ДВНЗ «УжНУ»
ВОЛОДИМИР СМОЛАНКА

ШАНОВНІ ДРУЗИ!

Незабаром виповниться 2 роки від створення ГО «Міжнародна асоціація випускників Ужгородського національного університету». Етапним підсумком роботи Асоціації стане черговий випуск видання «Вісник Асоціації» (№2, 2018). Як президент цієї громадської організації, хочу відзначити надзвичайну актуальність її створення, динаміку і результативність роботи.

Правління, яке очолює проф. Олександр Сливка, – це команда активних, високопрофесійних і ділових людей, які відповідально ставляться до виконання своїх обов'язків, працюючи на громадських засадах.

Результативність проведеної роботи підтверджується потужним організаційним забезпеченням діяльності структурних підрозділів Асоціації як в районах і містах області, так і за межами України.

Хочу особливо відзначити роботу із започаткування діяльності осередків громадської організації у США, Ізраїлі, Угорщині, Румунії, Польщі та інших країнах, які стали центрами комунікації випускників нашого університету, що працюють у цих країнах.

Приємно, що осередки Асоціації за кордоном очолили випускники УжНУ – визначні науковці, такі, як: **Юлій Єлінек** – доктор фізико-математичних наук, професор, науковий співробітник Аргонської національної лабораторії в м. Чикаго; **Ігор Айзенберг** – доктор фізико-математичних наук, професор

Манхеттенського коледжу в США; **Роман Селянчин** – кандидат фізико-математичних наук, науковий співробітник Університету Кюсю; **Надія Голдовська** – доктор філософії, професор, завідувач відділу стандартів та частоти Національної фізичної лабораторії державного стандарту часу в Ізраїлі; **Віктор Голдовський** – доктор фізико-математичних наук, професор, науковий консультант лабораторії спектроскопії плазми інституту ім. Вайцмана в Ізраїлі; **Олександр Кокенеші** – доктор фізико-математичних наук, професор кафедри експериментальної фізики та нанотехнологій Університету м. Дебрецен; **Любов Горват** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Повітового музею Сату-Маре; **Євген Шерегій** – доктор фізико-математичних наук, професор університету в м. Жешув та інші.

Шановні випускники Ужгородського національного університету! Дозвольте коротко проінформувати вас про стан справ в УжНУ.

По-перше, наш університет нещодавно долучився до Великої Хартії універ-

ситетів Європи. Цьому сприяли суттєві позитивні зміни, які маємо завдяки реалізації комплексних заходів з трансформації принципів діяльності традиційного університету в інноваційний.

Результати діяльності УжНУ за останні 4 роки свідчать, що університет цілеспрямовано інтегрується в європейський і світовий науковий простір.

Підтвердженням цього є те, що за рейтинговими показниками ДВНЗ «УжНУ» займає чільне місце серед закладів вищої освіти України станом на листопад ц. р., а саме:

- I. 10 місце серед кращих класичних університетів;
- II. 12 місце в рейтингах «Scopus»;
- III. 17 місце в рейтингу «Webometrics»;
- IV. 25 місце в консолідованому рейтингу університетів України.

По-друге, Ужгородський національний університет успішно реалізує програму міжнародної співпраці з колегами з університетів Європи, Північної Америки, Азії та збільшує обсяги інвестиційних і наукових грантів, залучених з метою розвитку закладу.

До прикладу, зовсім недавно УжНУ успішно реалізував надзвичайно важ-

ливий проект українсько-китайського співробітництва. Наша делегація, яку я мав честь очолювати під час візиту до Пекінського геномного інституту, який є однією з найбільш потужних науково-технологічних інституцій світу у сфері генетики та геномної біоінформатики, підписала договір про відкриття на базі УжНУ надсучасного центру геномних досліджень.

Це буде не просто новий крок, а насправді величезний стрибок у розвитку генетичної науки в нашій країні, адже з метою створення Центру згідно з досягнутими домовленостями китайські

партнери безкоштовно передають найсучасніший секвенатор - пристрій, що дозволяє провести аналіз повної точної послідовності нуклеотидів у всьому геномі будь-якого організму.

Створення такого Центру матиме важливе не тільки наукове, а й соціальне значення. Особливо хочу відмітити внесок всесвітньовідомого генетика, директора Карібського геномного центру, доцента УжНУ Тараса Олексика у розвиток наших контактів та проведення успішних переговорів з китайськими партнерами, зокрема директором Пекінського геномного інституту професором Янь Гуанмінем.

Відкриття Центру геномних досліджень створить нові можливості не тільки для вітчизняних науковців, але й для їхніх колег з наукових інституцій центральноєвропейських країн, які працюють у сфері біології і медицини.

Результати роботи УжНУ за останні 4 роки дають привід для оптимізму на майбутнє. Якщо акумулювати перспективні й актуальні напрями розвитку університету, можемо визначити такі пріоритети нашої роботи:

- ✓ Формування освіченої національної еліти, яка за своїми духовними, інтелектуальними, професійними вимірами була б осередком українського суспільства, особистостей, які могли б слугувати для кожного з нас фаховими та моральними авторитетами і забезпечувати економічні, політичні та суспільні інтереси України в умовах гострої світової конкуренції.
- ✓ Підвищення результативності фундаментальних досліджень та конкурентоспроможності на основі інновацій, трансферу знань та їх впровадження в економіку країни.
- ✓ Ефективне впровадження наукових розробок та їх виведення на український та європейський ринок. Координація цієї роботи буде забезпечена науковим парком «УжНУ», центром трансферу технологій та інновацій.

- ✓ Реалізація програми УжНУ із залучення вітчизняних та іноземних студентів, розвиток програм академічної мобільності.

Реалізація зазначених пріоритетів здійснюється на основі впровадження положень Концепції інноваційного розвитку УжНУ на 2015-2025 рр., в якій сформовано базові пріоритети та концептуальні принципи трансформації традиційного університету в інноваційний і обґрунтовано інноваційну модель розвитку закладу вищої освіти на шляху входження в європейський та світовий освітній простір.

Шановні випускники!

За короткий час роботи нашої Асоціації багато з вас активно долучалися до її роботи. Особливо хочу відзначити членів правління Ганинця Павла Павловича – директора ТОВ «Сузір'я» та подякувати за ту підтримку і допомогу, яку він надав, а також Лазура Володимира Юрійовича – декана фізичного факультету УжНУ, Чаваргу Івана Михайловича – голову ради старійшин УжНУ, Адамчука Олега Івановича – директора ТОВ «Інтерфіл», Толочко Наталію Валеріївну – прес-секретаря Асоціації випускників УжНУ та інших громадських активістів.

Ректорат УжНУ вдячний Міжнародній асоціації випускників за активну і предметну діяльність з підвищення іміджу університету. Бажаю правлінню та членам Асоціації нових творчих звершень, натхнення та успіхів.

67 РОКІВ ТОМУ УЖГОРОДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УРОЧИСТО ВІДРЯДИВ У ПРОФЕСІЙНИЙ СВІТ СВОЇХ ПЕРШИХ 64 ВИПУСКНИКІВ

5 лютого 1951 року закарпатське радіо присвятило годину ефіру випускникам УжДУ. Радіорепортаж під назвою «Перший випуск Ужгородського державного університету» було підготовлено редакцією громадсько-політичних передач, яка на той час входила до Комітету радіоінформації при виконавчому комітеті Закарпатської обласної ради депутатів трудящих. Текстівку репортажу ми знайшли у Закарпатському обласному державному архіві, у фонді під номером 1238.

Тривала передача з 18.42 до 19.59 і розпочиналася урочистим вступом диктора: «Знаменну і радісну подію в культурному житті відзначають трудящі Закарпаття. Заснований п'ять років тому Ужгородський державний університет підготував першу групу спеціалістів з вищою освітою. Учора в університеті відбулися урочисті збори, присвячені першому випуску. Послухайте радіорепортаж, записаний на випускному вечорі».

Після перелічування важливих осіб, зокрема партійної верхівки, присутньої на вечорі, кореспондент зауважив, що урочисті збори відкрив ректор університету Володимир Ткаченко. Затим

професори вишу оголосили результати державних екзаменаційних комісій: щодо історичного факультету доповідав доцент Паскель; стосовно філологічного і біологічного – доценти Антошин і Колюшев відповідно.

Вручення дипломів кореспондент супроводжував урочистими словами, співзвучними з тодішньою ідеологією: «Настає урочиста мить, про яку віками мріяли трудящі Закарпаття і яка стала прекрасною дійсністю тільки за радянської влади».

Першими в історії УжНУ дипломи з відзнакою отримали Тамара Степанівна Манілівець, Василь Михайлович Маркуш, Андрій Іванович Пушкеш, Анатолій Тимофійович Арсирій, Галина Михайлівна Безбородько, Ольга Федорівна Курило, Іван Ілліч Бубряк, Олена Микитівна Лакіза. Загалом того вечора дипломованими стали 64 випускники. Серед них поіменно назвали синів і дочок «закарпатських робітників, хліборобів, яким радянська влада, більшовицька партія і великий Сталін відкрили широку дорогу до вершин науки». Це була дочка робітника з Великого Бичкова Ганна Божук, син колишнього наймита з села Ізи Михайло Кемінь.

Після вручення дипломів випускників вітав ректор УжДУ Володимир Ткаченко. Він зауважив, що перший випуск збігся у часі з п'ятою річницею з дня організації і початку занять в університеті. Припускаємо, що це був лютий 1946 року.

Безумовно, у виступі не обійшлося без критики буржуазного світу. Мовляв, вища освіта у капіталістичних країнах недоступна для робітників і селян, а коли в них і виходить вивчитися в університеті, то після закінчення не можуть працювати за спеціальністю через масо-

ве безробіття. Для підсилення сказаного ректор навів слова з промови якогось американського професора, проголошеної на випускному вечорі в університеті: «Пам'ятайте, друзі мої, ми навчили вас багато чого, але я боюся, що найкориснішим для вас виявиться уміння читати черевики. Час поганий, друзі мої, і для філологів, і для інженерів». Така доля, мовляв, чекає випускників вищих навчальних закладів Америки і багатьох інших капіталістичних країн. Зате в Радянському Союзі всі випускники УжДУ ще за місяць до випуску отримали призначення на роботу – в школи, на кафедри університету.

Ректор побажав тодішнім випускникам, аби вони завжди пам'ятали, що крила, які дав університет, не можна складати. Треба рухатися вперед, не забувати, що наука не стоїть на місці. Виступ ректора закінчувався вигуком «Хай живе радянське студентство!».

З нагоди першого випуску до УжДУ надійшло чимало вітальних телеграм, які оголосив проректор з наукової і навчальної частини Редько. Це були телеграми від Управління вищої школи Міністерства народної освіти України, від Республіканського комітету профспілки працівників вищої школи, від колективів Чернівецького і Дніпропетровського університетів та інших громадських організацій і установ.

Варто зауважити, що у 1945 році УжДУ відкрили з чотирма факультетами: історичним, філологічним, біологічним і медичним. Однак у 1951 році, як зазначено у радіорепортажі, виш закінчили історики, біологи і філологи. Припускаємо, що в медиків навчання тривало довше, ніж 5 років, тому їх не згадують у програмі. Для радіослухачів 1951 року ця радіопередача була справжньою подією. А для сучасників вона цінна тим,

що тодішній кореспондент обласного радіо зафіксував для нас перший випускний перших студентів – безпосередніх учасників розвитку вищої освіти на Закарпатті.

До слова, тим кореспондентом був Опанас Приходько, котрий уже за кілька років стане головою Закарпатського обласного комітету з радіомовлення і телебачення. А в Ужгородському університеті нині працює його син – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Володимир Приходько. Отака цікава наступність поколінь.

...Якщо в далекому 1951 році випускників було всього 64, то в липні 2018 року університет закінчили 2,5 тисячі студентів. Причому в це число не включено випускників-магістрів, які отримали дипломи в січні, а також випускників третього етапу – грудневого. Станом на 1 грудня 2017 року у виші навчалася рекордна кількість студентів – 14,5 тисячі. Із них понад тисячу – з різних країн світу.

Наталія Толочко,
прес-секретар Асоціації
Фото медіацентру УжНУ

Представляємо нашу нову рубрику – «Неординарні особистості». Під нею вміщуватимемо розповіді про тих, хто в різний час визначав стратегію розвитку університету, організовував роботу великого колективу на посаді ректора.

ВОНИ УТВЕРДЖУВАЛИ В УНІВЕРСИТЕТІ ДУХ ВИСОКОЇ НАУКИ

ЧЕПУР ДМИТРО ВЕНЕДИКТОВИЧ
(2 листопада 1923 р. – 10 червня 1983 р.).

Доктор фізико-математичних наук, професор.
Лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки.
Заслужений діяч науки і техніки України.

П'ятий ректор Ужгородського національного університету Дмитро Венедиктович Чепур був талановитим, вмілим організатором і діячем вищої школи, блискучим лектором і методистом, добрим і чуйним наставником.

Людина незвичайної енергії і непохитної сили волі, він володів глибокою логікою мислення, мудрістю, почуттям гумору і неймовірною працездатністю. Всі доповіді і виступи на різних форумах писав тільки сам, і вони були неперевершеними за змістом і методикою викладу, логічною послідовністю і переконливістю.

В Ужгородському університеті працював з 1956 року – старшим викладачем, завідувачем кафедри загальної фізики, деканом фізико-математичного факультету, проректором з навчальної роботи і ректором. У 1963 р. він створив і очолив кафедру фізики напівпровідників, чим започаткував новий напрям наукових досліджень, фактично наукову школу в галузі фізики, і уже незабаром досягнення колективу стали відомі не лише в Україні, але і за кордоном. У 1972 р. з його ініціативи при кафедрі була створе-

на Проблемна науково-дослідна лабораторія синтезу і комплексних досліджень властивостей нових напівпровідників складної сполуки, а в 1992 р. на її основі – Науково-дослідний інститут фізики і хімії твердого тіла. Нині ця кафедра разом з НДІ є визначним у країні та світі науковим центром. Понад 100 випускників кафедри захистили кандидатські, а 33 – докторські дисертації. Члени кафедри тричі ставали лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки.

Саме під керівництвом Дмитра Венедиктовича наш університет став відомим навчальним, науковим і культурним центром Карпатського регіону, знаним не тільки в Україні, а й далеко за її межами.

Розвиток народного господарства і культури Закарпатської області в 60-х і 70-х роках ХХ століття вимагав забезпечення кадрами нових професій, в тому числі економістів та інженерів. З цією метою у 1963 році з ініціативи Дмитра Венедиктовича було відкрито Ужгородський загальнонауковий факультет з чотирма відділеннями, в тому числі й економічним, яке стало основою майбутнього факультету. Очолив цей факультет професор І.М. Мешко. В цьому ж році відкрито такий же Виноградівський загальнонауковий факультет з відділенням загальнотехнічного, де навчалися в основному студенти східної частини області.

На цих факультетах навчання проводилося лише на перших трьох курсах, після чого студенти у централізованому порядку переводилися в інші виші України, або основні факультети нашого університету. Це була нова і важлива справа у

підготовці спеціалістів. На цих факультетах здобули освіту без відриву від виробництва багато вчителів, працівників заводів і фабрик, сільського господарства, торгівлі, установ громадського та державного управління. Багато випускників цих факультетів стали відомими керівниками заводів, фабрик, директорами і завучами шкіл, головами колгоспів і радгоспів, керівниками районних і обласних державних і громадських установ.

У 1966 р. було відкрито новий факультет – романо-германської філології, а фізико-математичний поділено на два окремі: фізичний і математичний. В ті роки у Мукачеві, Міжгір'ї, Рахові працювали постійно діючі консультпункти, куди виїжджали за графіком викладачі для надання допомоги студентам, або тим, хто готувався до вступу в університет.

За часів ректорства Д.В. Чепура велика увага зверталась на зміцнення матеріально-технічної бази університету, в тому числі й забезпечення житлом студентів і викладачів. Зокрема було побудовано три гуртожитки, кілька багатоквартирних житлових будинків для викладачів, спортивний комплекс, спортивно-оздоровчий табір «Скалка». У 1974 р. розпочато будівництво головного аудиторно-лабораторного корпусу.

Традиції і методи, закладені ним, успішно розвивалися і вдосконалювалися і в наступні періоди діяльності університету до теперішнього часу.

Професор Д.В. Чепур був яскравою особистістю великого масштабу як вчений-фізик та організатор вищої школи європейського рівня. І цим ми пишаємось.

Іван Чаварга,

*кандидат історичних наук, доцент,
проректор з навчальної роботи УжНУ
(1965-1981рр.)*

СЛИВКА ВОЛОДИМИР ЮЛІЙОВИЧ
(21 квітня 1943 р. – 24 травня 2004 р.)

Доктор фізико-математичних наук, професор,
академік Академії наук вищої школи.
Двічі лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки.
Заслужений діяч науки і техніки України.

Уся наукова та педагогічна діяльність Сливки тісно пов'язана з Ужгородським університетом, де він, починаючи з 1960 року, пройшов творчий шлях від студента до ректора. Виняткова обдарованість, науковий авторитет, відданість науці і величезна працездатність, зрештою, своєрідність і яскравість особистості були причиною його великої популярності серед широких кіл передової української інтелігенції і відіграли істотну роль у формуванні й вихованні наукового світогляду кількох поколінь науковців і педагогів.

Наукову діяльність розпочав під керівництвом завідувача кафедри фізики напівпровідників проф. Д.В. Чепура ще будучи студентом. Тісне наукове спілкування та спільна праця зі своїм учителем справили глибокий вплив на подальшу наукову діяльність В.Ю. Сливки, який, по суті, визначив стиль його роботи – вибір найбільш фундаментальних ключових проблем для дослідження.

У жовтні 1983 року, після смерті свого вчителя Д.В. Чепура, Володимир Юлійович у сорокарічному віці очолив кафедру фізики напівпровідників. Вона стала найбільшою кафедрою не лише фізичного факультету, а й усього університету.

Під керівництвом В.Ю. Сливки на фізичному факультеті розгорнулися фундаментальні дослідження в галузі фізики і технології халько-, гало-, халькогалогенідних кристалічних та склоподібних матеріалів.

Успіх зміцнив репутацію молодого вченого, і 10 квітня 1986 року його було призначено проректором з наукової роботи, а з 13 квітня 1988 року і до останніх днів свого життя працює ректором Ужгородського університету. Цей період був у житті В.Ю. Сливки дуже напруженим. Займаючи відповідальну посаду ректора, він і далі багато уваги приділяє розвитку наукових досліджень на факультеті.

Успішний розвиток наукових досліджень на кафедрі фізики напівпровідників, формування наукової школи з міжнародним визнанням зумовили утворення у 1992 році на базі Проблемної лабораторії Наукового-дослідного інституту фізики і хімії твердого тіла. Ініціатива його створення, розробка основних напрямів наукової діяльності належить професору В.Ю. Сливці.

У такому складному конгломераті адміністративних, наукових і організаційних навантажень Володимиру Юлійовичу допомагала його неймовірна ерудиція, титанічна працездатність, стратегічне мислення. За порівняно малий проміжок часу йому вдалося створити Ужгородську наукову школу з фізики та технології напівпровідників, яка нині продовжує його справу, втілюючи в реальні розробки успадковані від нього наукові ідеї. Серед тих, хто зростав під його науковим керівництвом, – п'ять докторів та 16 кандидатів наук. Він автор понад 250 наукових праць, 5 монографій, багатьох авторських свідоцтв на ви-

находи, організатор наукових форумів найвищого рангу. Був членом Ради Західного наукового центру НАН України та редколегій провідних наукових журналів, головою спеціалізованої ради по захисту кандидатських дисертацій.

Адміністративна та громадська діяльність В.Ю. Сливки вимагають окремого висвітлення. У 2000 році університет здобув статус національного. Нині це багатотисячний колектив викладачів, науковців та студентів. Факультети інженерно-технічний, післядипломної освіти, фізичної культури і спорту, міжнародних відносин відкриті з ініціативи та підтримки ректора університету.

Коли він зайняв посаду ректора, в університеті працювали 45 докторів наук, сьогодні їх більше 150. Цікаво, що сотий рубіж заповнили і подолали на початку 2003 року І.П. Студеняк та В.І. Міца – вихованці кафедри фізики напівпровідників, перший з них – безпосередній учень Володимира Юлійовича, нинішній проректор з наукової роботи університету.

Високий авторитет Сливки В.Ю. підтверджується і тим, що за часи незалежності України він чотири рази поспіль обирався депутатом Закарпатської обласної ради.

Володимир Юлійович Сливка ще за життя вписав своє ім'я в новітню історію Закарпаття. Саме завдяки йому університет здобув статус національного, були відкриті найпрестижніші спеціальності, які свідчили про зростаючі амбіції найповажнішого вищого навчального закладу в краї.

А його коронна фраза «Працюйте, і результати будуть!» стала життєвим кредо для численних учнів видатного вченого.

ТВОРЧЕ ЗМАГАННЯ НАУКОВИХ ФІЗИЧНИХ ШКІЛ УЖНУ

(зі спогадів Людвика Шимона, академіка АНВО України)

Засновники цих шкіл – **І.П. Записочний** та **Д.В. Чепур** – постійно дбали про підвищення кваліфікаційного рівня дослідників. Індикатором служили захисти кандидатських і докторських дисертацій. Їх відлік слід віднести до 1960 року (перше десятиріччя фізичного факультету), коли була захищена перша кандидатська дисертація деканом фізико-математичного факультету С. М. Кишком (науковий керівник доцент І.П. Записочний), який пізніше багато років обіймав посаду проректора з наукової роботи університету. Процес захистів кандидатських і докторських дисертацій неминуче приводив до великої кількості публікацій у провідних фізичних журналах, матеріалах всеукраїнських, а потім всесоюзних та міжнародних конференцій, участі у виставках всіх рівнів якісними експонатами, виходу у світ узагальнюючих і підсумкових монографій, розгортання винахідницької роботи.

Наші науковці буквально «десантувалися» групами з трьох, п'ятьох і більше чоловік на тематичні наукові конференції, які проводилися як у містах колишнього Радянського Союзу, так і за його межами. У свою чергу, Ужгород став улюбленим місцем проведення такого ж високого рівня форумів. Були звичними поїздки окремих вчених із доповідями у відомі наукові центри різних країн. Поступово ознаки наукових шкіл І.П. Записочного та Д.В. Чепура ставали дедалі більш виразними, здобували і міжнародне визнання.

З 1960 року до наших днів вихідцями фізичних шкіл УжНУ є понад 150 кандидатів наук. Вони успішно працюють у вищих навчальних закладах, наукових установах, промислових підприємствах, конструкторських бюро на Закарпатті та за його межами. Окремі з підготовлених кандидатів наук добре зарекомендували

себе за межами України, зокрема в Угорщині, Болгарії, Румунії, Словаччині, Ізраїлі, Німеччині, США, а як випускники цільової аспірантури - в Сирії та Іраку.

Іван Прохорович Записочний захистив докторську дисертацію в 1967 році, а Дмитро Венедиктович Чепур – у 1970-му. Близькість таких дат стосовно лідерів слід мабуть вважати символом творчого змагання двох шкіл. Першими у школі І.П. Записочного захистили свої докторські дисертації О.Б. Шпеник (1975 р.), І.С. Алексахін, С.С. Поп (1984 р.), Л.Л. Шимон (1985 р.), А.Й. Імре, А.М. Завилопуло (1990 р.). Докторами наук школи Д.В. Чепура стали: В.Ю. Сливка (1982 р.), О.І. Герзанич, Д.І. Блецкан, В.В. Химинець, І.Д. Туряниця (1985 р.), Ю.М. Височанський (1986 р.), М.І. Довгошей, Ю.Ю. Фірцак (1988 р.), Д.Г. Семак, Ю.В. Попик (1989 р.), Кокенеші О.О. (1990 р.). Як видно, особливо плідними були 1985 - 1990 роки. Такий «феєрверк» захистів докторських дисертацій за два десятиріччя років був найкращим подарунком до 40-річчя фізичного факультету. З урахуванням того, що захистили свої докторські дисертації і представники теоретичної фізики (В.І. Лендъел - 1974р., І.В. Хіміч - 1984 р., В.І. Сабов - 1986 р.) та ядерної фізики (Д.І. Сікора - 1988 р.), фізичний факультет став найкраще забезпеченим у кадровому сенсі і міцно зайняв позицію флагмана наукової роботи в університеті. Більше 20 (!) лауреатів Державної премії УРСР та України в галузі науки і техніки - чи не найкращий показник наукових шкіл за історично короткий проміжок часу. Як авторський колектив 1989 року (Д.І. Блецкан, О.М. Борець, М.І. Довгошей, О.О. Кокенеші, Д.Г. Семак, В.Ю. Сливка, І.Д. Туряниця, І.І. Туряниця, Ю.Ю. Фірцак, В.В. Химинець), так і 1996 року (І.С. Алексахін, А.М. За-

вилопуло, І.П. Записочний, А.Й. Імре, В.І. Лендъел, О.П. Сабов, Л.Л. Шимон, О.Б. Шпеник) - яскраво уособлювали досягнення ужгородських фізиків відповідних наукових напрямів.

Це були перші і єдині до кінця минулого сторіччя державні премії в історії УжНУ. Звання лауреата Державної премії в складі спільних колективів УжНУ і інших установ здобули Ю.М. Височанський (2000 р.) та Д.М. Берча і В.Ю. Сливка (2001 р.) - окреме підтвердження авторитету школи Чепура. Послідовник Чепура професор Сливка став, отже, двічі лауреатом - унікальний випадок у вищій освіті України.

У колективах двох фізичних шкіл зросли семеро заслужених діячів науки і техніки України, шість академіків АН вищої школи, а також промислової кібернетики, три заслужені винахідники України, заслужений працівник народної освіти УРСР, два відмінники освіти України), чотири Соросівські професори. Словом, творче змагання двох відомих наукових шкіл дало вагомий результат.

Перші Соросівські професори УжНУ (1996 р.): Людвик Шимон, Володимир Сливка, Володимир Лендъел

Гордість університету – це, безперечно, його випускники, які досягли високих вершин у науковій кар'єрі. Стати дійсним членом і членом-кореспондентом Національної академії наук можна тільки зробивши дуже вагомий внесок у розвиток відповідного наукового напрямку. У рубриці «Гордість УжНУ» представляємо випускників університету, яким це вдалося.

**ШПЕНИК
Отто Бартоломійович**
(14 липня 1938 р.,
Мукачево)

Директор Інституту електронної фізики (1992–2017), академік НАН України.
У 1961 р. закінчив фізико-математичний факультет УжДУ; 1964 – аспірантуру.

Захистив кандидатську дисертацію у 1967 р., у 1975 р. – докторську.

Один із ветеранів кафедри оптики, квантової електроніки та Проблемної науково-дослідної лабораторії фізики електронних зіткнень УжДУ, активний учасник створення Ужгородського відділення Інституту ядерних досліджень АН України. Директор першого на Закарпатті академічного інституту — Інституту електронної фізики НАН України.

Відомий представник ужгородської наукової школи з фізики електронних зіткнень. Серед його учнів 15 кандидатів та 2 доктори наук. Галузі наукових інтересів: експериментальна атомна фізика, оптика, фізика електронних і атомних зіткнень, фізична електроніка, взаємодія електронів з поверхнею твердого тіла, елементарні процеси у верхніх шарах атмосфери Землі і планет.

Має 320 друкованих праць та 8 авторських свідоцтв на винаходи. Співавтор монографій: Szóter L., Spenik O. A rugalmatlan elektron-atom ütközéseket kísérő néhány fizikai alapfolyamat vizsgálata. A lumineszcencia kutatások aktuális kérdései XIX különkiadása; Завілопуло А.М., Ремета Є.Ю., Снігурський О.В., Шпенік О.Б. Метастабільні атоми та молекули.

Звання: іноземний член Угорської академії наук; почесний громадянин м. Ужгород; президент Закарпатського відділення Малої академії наук, голова Закарпатської філії Федерації вчених України; член секції фізики Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки; член Експертної ради ВАК України; член бюро Відділення фізики і астрономії НАН України; Соросівський професор; лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки; заслужений діяч науки і техніки України; «Людина року '97» м. Ужгород.

Нагороди: Державна премія України в галузі науки і техніки (1995); орден «За заслуги III ступеня»; почесний знак «Винахідник СРСР»; Подяка Президента України Л. Д. Кучми (1999); пам'ятні медалі Дебреценського наукового центру Угорської АН, ім. Лоняї Саболч-Сатмар-Березького наукового товариства Угорської АН (1998), інженерного факультету Мішкольцького університету (1998).

**ВИСОЧАНСЬКИЙ
Юліан Миронович**
(2 серпня 1953 р.,
с. Комарники
Турківського району
Львівської області)

Завідувач кафедри фізики напівпровідників УжНУ. Ініціатор створення і директор (від 1992) НДІ фізики і хімії твердого тіла при університеті.
1993-2005, 2012-2014 – проректор з наукової роботи Ужгородського національного університету. Доктор фізико-математичних наук (1987), професор (1992), член-кореспондент НАН України (2009).

У 1975 р. закінчив УжДУ. Захистив кандидатську дисертацію в 1980 р., у 1987 р. – докторську.

Один із визначних вчених, який здійснює комплексні дослідження в галузі фізики кристалічних напівпровідників і сегнетоелектриків. Зокрема на прикладі монокристалів з системи $Su(Pb)2P2S(Se)6$ уперше для структурних фазових переходів виявив точку Ліфшиця на діаграмі станів; на прикладі шаруватих іонноковалентних кристалів $As2S3$, $AgAsS2$, $Tl3AsS4$ з суттєвою нееквівалентністю міжатомних взаємодій у межах шарів виявив закономірності прояву подвійного резонансу Давидова внутрішніх коливань структурних груп атомів.

Височанський Ю.М. є автором та співавтором близько 450 наукових праць, має шість патентів на винаходи, співавтор п'яти наукових монографій та шести навчальних посібників. Підготував чотирнадцять кандидатів наук. Загалом, у розвинутому ним науковому напрямі захищено три докторські та понад 20 кандидатських дисертацій.

Професор Височанський є членом спеціалізованої ради по захисту кандидатських дисертацій, працював в складі експертної комісії ВАК України. Неодноразово виступав з науковими доповідями та лекціями на міжнародних конференціях та в університетах Австрії, Іспанії, Франції, Нідерландів, США, Японії, Чехії, Польщі, Латвії, Литви, Росії та інших країн. Обраний до складу Координаційної ради Європейського фізичного товариства.

Багато років є керівником міжнародних грантів INTAS, COPERNICUS, SCOPES, УНТЦ та Українсько-литовського міждержавного наукового проекту з тематики досліджень фізичних принципів та розробки нових матеріалів для інформаційних технологій.

Звання: професор (1992); заслужений діяч науки і техніки України (1995); лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2000); заслужений професор УжНУ (2006); член-кореспондент НАН України по Відділенню фізики і астрономії із спеціальності «фізика напівпровідників та діелектриків» (2009).

Нагороди: Державна премія України в галузі науки і техніки (2000); подяка Прем'єр-міністра України (2003); нагорода «За розвиток регіону» (2008).

МІКЛОВДА
Василь Петрович
(8 грудня 1946 р.,
с. Тур'я-Пасіка
Перечинського району
Закарпатської області)

Завідувач кафедри економіки підприємства УжНУ.

Доктор економічних наук (1994), професор (1995), член-кореспондент Національної академії наук України.

У 1970 р. закінчив економічний факультет УжДУ. Аспірантуру закінчив 1979 р., а у 1980 р. успішно захистив кандидатську дисертацію.

Один із фундаторів наукової школи з проблем соціально-економічного розвитку регіону.

Основні напрями наукової діяльності – аналіз проблем розвитку регіонів України, обґрунтування регіональної економічної, соціальної, екологічної політики, гармонізація економічних інтересів центру та регіонів в умовах територіального самоврядування. Розробник Концепції сталого розвитку Закарпаття як найперспективнішої моделі господарювання в умовах ринку, яка сьогодні успішно реалізується в Закарпатській області.

Автор 207 наукових праць, у тому числі 23 монографій, серед яких 4 одноосібні, 12 написані у співавторстві та 7 колективних. Дві монографії видано в Угорщині. Підготував 33 кандидатів економічних наук і 2 докторів економічних наук.

Він є членом вченої ради Ужгородського національного університету, членом редколегії журналів «Регіональна економіка» та «Економіка промисловості», членом спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук в Інституті регіональних досліджень НАН України, головним редактором «Наукового вісника «Ужгородського університету» (серія «Економіка»).

Звання: професор (1995); заслужений працівник освіти України (1995); член-кореспондент НАН України; заслужений професор Ужгородського національного університету (2005); лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2003); член ради Угорської академії наук.

Нагороди: Почесна грамота Кабінету Міністрів України (2001); орден «За заслуги» III ступеня (2006); Державна премія України в галузі науки і техніки (2003).

ВІДНЯНСЬКИЙ
Степан Васильович
(27 березня 1951 р.,
Ужгород)

Завідувач відділу історії, міжнародних відносин і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України. Доктор історичних наук (1997), професор (1999), член-кореспондент Національної академії наук України (2015).

У 1973 р. закінчив історичний факультет УжДУ; 1976 р. – аспірантуру. Захистив кандидатську дисертацію у 1977 р., а у 1997 р. – докторську.

Один із засновників в Україні громадських наукових і культурно-освітніх організацій: Дослідницько-інформаційного центру «Міжслов'янська ініціатива», Міжнародної слов'янської академії наук та ін. організацій.

У 1994–1996 рр. – перший декан факультету, завідувач кафедри міжнародних відносин Київського інституту «Слов'янський університет». З 2003 р. – професор Дипломатичної академії при МЗС України та Ужгородського національного університету. З 2005 по 2006 рр. – завідувач кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції УжНУ. Віце-президент Товариства «Україна-Словаччина», голова Комісії істориків України та Угорщини; України та Словаччини, України та Болгарії.

Автор близько 500 наукових праць, у тому числі понад 70 індивідуальних і колективних монографій та навчальних і вузівських посібників. Підготував 7 докторів, 18 кандидатів історичних наук зі спеціальності «всесвітня історія».

Звання: професор (1999); заслужений діяч науки і техніки України (2001); член-кореспондент НАН України (2015); лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2016); лауреат VI Всесоюзного конкурсу молодих вчених і спеціалістів із суспільних наук (1981); почесний доктор Ужгородського національного університету (2005).

Нагороди: Державна премія України в галузі науки і техніки 2016 р. – за «Енциклопедію історії України» (у 10 томах) (у складі колективу); медаль Академії наук України з премією для молодих вчених (1981); премія НАН України за найкращу наукову працю (2001); Відзнака Чехословаччини – медаль «Академік Зденек Неєдли» (1985) та Почесна відзнака першого ступеня Союзу чехословацько-радянської дружби (1988); Відмінник освіти України (2007); нагрудний знак «За наукові досягнення» (2008); Почесна грамота Верховної Ради України (2007) і Почесна грамота Кабінету Міністрів України (2011).

МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ ЗІБРАЛА ВЕТЕРАНІВ УЖНУ У ПЕРЕДДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Чи не вперше за круглим столом зібралися почесні науковці, педагоги, громадські діячі, які були творцями історії УжНУ, віддали університету кращі роки, а то й провели у ньому все життя. Говорили про сучасний університет, можливості подальшого розвитку вишу й подавали ідеї гуртування випускників університету, чимало з яких були їхніми вихованцями.

Модерував зустріч голова комітету старійшин Міжнародної асоціації випускників, голова ради ветеранів, кандидат історичних наук **Іван Чаварга**. Напередодні Дня незалежності до УжНУ завітали: подружжя Ганичів – доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, директор НДІ фітотерапії УжНУ **Оксана Ганич** і

доктор медичних наук, професор **Михайло Ганич**; кандидат медичних наук, народний депутат України другого скликання, заслужений лікар України, голова Закарпатської крайової організації політичних в'язнів і репресованих, **Іван Коршинський**; доктор філологічних наук, професор, директор Центру гунгарології УжНУ **Петро Лизанець**; доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри диференціальних рівнянь та математичної фізики УжНУ **Василь Маринець**; кандидат медичних наук, заслужений лікар України **Дезидерій Петнегазі**; кандидат філологічних наук, фольклорист, краєзнавець і літературознавець **Іван Сенько**; доктор медичних наук, професор **Михайло Фатула**; доктор фізико-математичних наук, професор, відмінник освіти України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, академік Академії наук вищої освіти України **Людвик Шимон**.

На початку зустрічі ректор УжНУ, президент Асоціації **Володимир Смоланка** вручив Івану Чаварзі подяку за працю на благо університету, після чого розповів присутнім про успіхи УжНУ і виклики, які сьогодні постають перед університетом. Це, зокрема, конкуренція із майже 300 українськими університетами та закордонними вишами, зміна принципів фінансування університетів, коли обсяги залежатимуть від здобутків, і одним із яких будуть міжнародні рейтинги, загальне зниження рівня середньої освіти, наслідком чого є низькі показники ЗНО тощо.

Сьогодні УжНУ має доволі непогані показники у рейтингах. До прикладу, в рейтингу «Scopus» займає 12 місце, «Webometrics» – 17-те, у рейтингу Топ-200 університетів України перебуває на 34 місці. У консолідованому рейтингу цього річ університет опинився на 25 місці, що гірше, ніж торік, оскільки були

змінені умови (замість даних рейтингу «Scopus» додали конкурсний бал ЗНО).

УжНУ є одним із найбільших університетів України, який позиціонує себе як міжнародний. 31 грудня 2017 року у виші навчалася рекордна кількість студентів – 14,5 тисячі. Із них понад 1000 студентів з різних країн світу. Цьогоріч до вишу зараховано майже 3300 вступників. Це дані без урахування другої хвилі і студентів-іноземців, які мають право вступати до 1 листопада. Очікують, зокрема, на 300-400 іноземців. До уваги варто брати той факт, що цьогорічні вступники – це молодь, народжена у 2001 році, коли в державі були найнижчі показники народжуваності. Крім того, 57 % випускників 2018 року мали незадовільні результати зі ЗНО.

В УжНУ розроблена концепція розвитку до 2025 року. Наступного року виш має підтвердити статус національного, а в перспективі планує отримати статус дослідницького університету. Три роки поспіль УжНУ одержував найвищу відзнаку на Міжнародній спеціалізованій виставці «Освіта і кар'єра». Двічі поспіль був серед 7 кращих вишів України у науковій сфері.

«Значну роботу приділяємо Міжнародній асоціації. Налагоджуємо зв'язки з випускниками, заохочуємо їх до співпраці, втілюємо ідеї. Будьте поряд із нами, ми вас потребуємо», – звернувся ректор до ветеранів наприкінці виступу.

Проректор і голова правління Асоціації **Олександр Сливка** також подякував ветеранам за внесок у розвиток вишу: «Університету виповнилося 73 роки, і за всю його історію, думаю, ви підтвердите це, не було легких років. Вам випав період становлення і розвитку, тож від імені вишу хочу подякувати вам за внесок. Сучасність була би неможливою без того фундаменту, який заклали всі ви. Думаю, ми не підвели вас, і намагаємося

утримувати рейтинг вишу і підвищувати його».

Одним із напрямів розвитку УжНУ є ГО «Міжнародна асоціація випускників». За час її діяльності було зроблено чимало, зокрема налагоджено роботу осередків за кордоном, – розповів під час зустрічі заступник голови правління **Іван Артёмов**. Нині Асоціація представлена у США, Ізраїлі, Польщі, Румунії, Угорщині, Словаччині, Англії, Австрії, Німеччині. Першочерговим завданням громадської організації є створення електронних реєстрів випускників на кожному факультеті, зустрічі з найактивнішими випускниками, які можуть допомогти рідному вишу.

Під час зустрічі з правлінням Асоціації ветерани запитували і подавали ідеї розвитку різних структурних підрозділів. Оксана Ганич, зокрема, запропонувала зосередити увагу на розвитку НДІ фітотерапії, аби покращити здоров'я працівників вишу, бо без цього неможливий розвиток. А Петро Лизанець поцікавився майбутнім Центру гунгарології й Українсько-угорського навчально-наукового

інституту. Людвик Шимон озвучив проблему відсутності актового залу на фізичному факультеті для захисту дисертацій. Ректор підтримав пропозиції ветеранів і запевнив, що у виші й надалі буде успішно розвиватися кожен підрозділ.

Зустріч ветеранів спільно з правлінням Асоціації підсумували спільною фотографією, а опісля ще довго спілкувалися, згадуючи кращі роки, проведені у виші, адже УжНУ був і залишається у серцях ветеранів – творців його історії – на все життя.

Живими легендами нашого краю назвав ветеранів у виступі під час зустрічі заступник голови правління Асоціації, Надзвичайний і Повноважний Посол Сергій Устич.

У цьому випуску «Вісника» ми представляємо окремих з них. Крім того, охоче надаємо слово тим, хто висловив конкретні зауваження стосовно поліпшення навчального процесу чи наукових досліджень, розвитку структурних підрозділів у рідній Alma Mater.

А рубрика «Творці історії УжНУ» стане постійною.

Учасники зустрічі

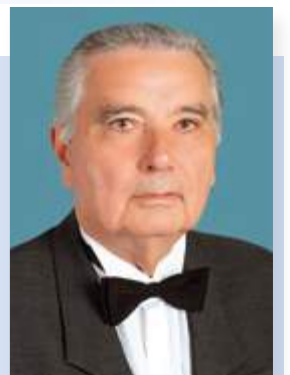
Іван Чаварга,

кандидат історичних наук, доцент, голова ради ветеранів Другої світової війни УжНУ, голова комітету старійшин Міжнародної асоціації випускників УжНУ

Народився 18 травня 1935 р. Після строкової служби в армії в 1957 р. вступив на історичне відділення історико-філологічного факультету Ужгородського національного (тоді державного) університету, який закінчив у 1962 р. З 1963 р. в Ужгородському університеті: помічник проректора (1963-1965 рр.), проректор по вечірньому і заочному навчанню (1965-1974 рр.), проректор по навчальній роботі (1974-1981 рр.), завідувач кафедри політичної історії (1986-1991 рр.), доцент кафедри історії України (1991-2002 рр.).

Відповідав за підготовку спеціалістів без відриву від виробництва, а з 1974 р. також за роботу гуманітарних факультетів, кафедр суспільних наук та кафедри фізичного виховання. Був головою науково-методичної ради університету. Крім того, забезпечував організацію виховної роботи серед студентів та працівників університету в позанавчальний час, роботу колективів художньої самодіяльності, проведення різних фестивалів, оглядів, конкурсів, поїздок, спортивних змагань тощо. Під час навчання та роботи в університеті виконував ряд громадських доручень, зокрема був керівником народного університету лекторської майстерності, головою правління Закарпатського відділення культурних зв'язків з українцями за кордоном, членом Закарпатського обласного комітету народного контролю, головою Ужгородської міської організації товариства «Знання», членом самодіяльної народної хороваї капели «Боян» УжНУ.

Веде активну громадську роботу, очолює раду ветеранів Другої світової війни та комітет старійшин Міжнародної асоціації випускників університету.

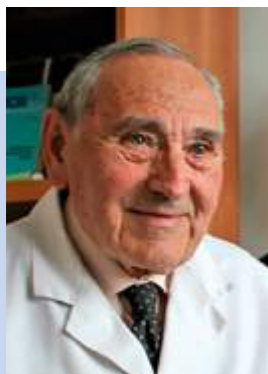
Людвик Шимон,

доктор фізико-математичних наук, професор, заслужений професор УжНУ, заслужений працівник народної освіти УРСР, відмінник освіти України, Соросівський професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, академік АНВШ України, міжнародний вчений 2000 за наслідками конкурсу, проведеного автобіографічним центром Кембриджа (Англія), кращий закарпатець в номінації «Освіта» регіонального конкурсу 2001 року

В альма-матер з 1952 року. Людвик Шимон задоволений долею, яка звела його з учителем – Іваном Прохоровичем Запісочним. Наставник вирізнявся неабиякою здатністю бачити далеку перспективу, чітко формулювати стратегію і тактику для її досягнення. Залежно від поставлених завдань підбиралися виконавці, для яких ці завдання були під силу. Під керівництвом видатного вченого Шимон сформувався як науковець і педагог, став його наступником на кафедрі квантової електроніки та ПНДЛ ФЕЗ, перейменованої згодом в ПНДЛ фізичної електроніки (ФЕ).

Ось яку оцінку дав Л. Шимону І.П. Запісочний, який підготував 43 кандидатів наук, а також 10 докторів наук, у своїй книжці «Шлях у науку. Спогади»: «З моїх учнів двоє виявилися найбільш талановитими. Один із них – Отто Бартоломійович Шпенік – видатний учений, прекрасний організатор, має великий авторитет серед наукової громадськості України та інших країн. О.Б. Шпенік не тільки чудовий фізик, але й глибокий лірик, великий шанувальник і поціновувач музики, сам прекрасно грає на скрипці. Інший – це Людвик Людвикович Шимон. Він, як видатний вчений, одержав визнання широких міжнародних наукових кіл. Через рік після мого переходу в Академію наук України в 1982 році завідування кафедрою квантової електроніки і наукове керівництво Проблемною науково-дослідною лабораторією фізичної електроніки я передав саме йому».

Для Людвика Шимона справжнім щастям було знаходитися серед активних учасників становлення фізичного факультету – провідного наукового центру фізичної науки України і флагмана наукової роботи УжНУ.

Дезидерій Петнегазі,

кандидат медичних наук, заслужений лікар України, Почесний громадянин міста Ужгород

Дезидерій Сигізмундович Петнегазі – людина-легенда лікарської справи. Колишній головний хірург Ужгорода, він ще донедавна тримав у руках скальпель, незважаючи на свої поважні роки. До низки високих звань, як заслужений лікар України, додалося і таке, як кавалер золотої медалі колишнього президента Угорської Республіки Арпада Гьонца. 65-річний трудовий стаж, більше 20 тисяч операцій, власна школа хірургії в місті – це його справжні заслуги перед закарпатцями.

Його роки дитинства і юності відбивають історію краю. Народився «за чехів», у Чехословацькій Республіці, навчався в угорській гімназії, середню освіту отримав у російськомовній школі, а вищу – в українському університеті. Обрана професія хірурга стала справою його життя.

Кандидат медичних наук, організатор нової сучасної хірургічної клініки – навчальної бази УжНУ, Петнегазі, незважаючи на вчений ступінь, залишився працювати практичним хірургом Ужгородської центральної міської клінічної лікарні. Майже всі її провідні хірурги – учні Дезидерія Сигізмундовича.

Професія хірурга стала для нього життям. Іншого Петнегазі собі не уявляє. З гордістю він говорив про те, що, буваючи за кордоном – в Угорщині, німецьких клініках – переконався: наші лікарі не поступаються кваліфікацією. Навпаки, вони і при недостатній кількості медичного устаткування показують високі результати.

Безперечно, життя не стоїть на місці, і вчорашні учні Петнегазі уже самі – наставники, високопрофесійні хірурги. Вони прекрасно засвоїли настанову свого вчителя про те, що хірургу недостатньо віртуозно володіти скальпелем. Треба ще і «відчувати» хворого, вміти за все відповідати особисто, жити у професії, як кажуть, 24 години на добу.

Іван Коршинський,

кандидат медичних наук, заслужений лікар України, голова Закарпатської крайової організації Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, Почесний громадянин міста Ужгород

Народився 5 червня 1928 р. у Буштині на Тячівщині. Закінчив медичний факультет Ужгородського університету (1961), захистив кандидатську дисертацію на тему «Клініка та діагностика аневризми грудної аорти в світлі хірургічного лікування», з 1967 р. успішно працював асистентом, з 1971 р. – доцентом кафедри госпітальної хірургії. Обирався депутатом Верховної Ради України II скликання (1994-1998).

Іван Коршинський стояв біля витоків створеної на Закарпатті крайової організації Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, багато років був заступником голови, а з 2004 р. донині очолює це поважне об'єднання.

До здобутків І.Коршинського слід віднести написання і видання ним книг «Сторінки життя» (2010) та «Скальпелем і пером» (2011) автобіографічного характеру, в яких викладено усе його подвижницьке життя. За першу з названих книг її автор у 2010 р. став лауреатом обласної просвітянської премії імені президента Карпатської України, Героя України о. Августина Волошина.

За заслуги перед Україною нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, ювілейними знаками і грамотами з нагоди 60-річчя і 65-річчя створення УПА та 100-річчя народження Романа Шухевича. Почесний член крайового товариства «Просвіта», до складу ради цієї найстарішої української громадської організації краю входить упродовж останніх десятиріч.

На рахунок Івана Коршинського – тисячі успішних операцій, тисячі врятованих людських життів, подоланих різних недуг, близько сотні наукових праць, присвячених в основному хірургічній гастроентерології та ін.

Петро Лизанець,

доктор філологічних наук, професор, директор Центру гунгарології, заслужений діяч науки і техніки України, заслужений професор УжНУ

Народився 2 липня 1930 року. Закінчив у 1953 р. з відзнакою українське відділення філологічного факультету Перший аспірант кафедри української мови УжДУ. Відтак викладач, старший викладач, доцент кафедри української мови УжДУ. У 1966 р. Вчена рада УжДУ обирає його завідувачем єдиної в Україні кафедри угорської мови та літератури на нововідкритому угорському відділенні філологічного факультету. Ставши завідувачем кафедри угорської філології, присвятив своє життя питанням угрознавства:

по-перше, як організатор науки і навчальної роботи на кафедрі, запрошуючи відомих наукових авторитетів з Угорщини, України, Росії та інших країн для читання спецкурсів для студентів угорського відділення; по-друге, як науковець активно взявся за підготовку аспірантів з угорської філології, а також масштабні дослідження українсько-угорських міжмовних (міждіалектних) контактів, лексики, семантики та лінгвогеографії і взагалі матеріальної і духовної культури угорського населення Закарпаття. З травня 2015 р. П.М. Лизанець професор кафедри. У 1988 р. на базі кафедри угорської філології було створено Центр гунгарології, який він очолює за сумісництвом і є його директором і нині. Центр гунгарології був єдиним у колишньому Радянському Союзі із чотирьох схожих центрів у Європі (у Парижі, Римі та Гамбурзі), а зараз він єдиний у Європі.

Професором П.М. Лизанцем на сьогодні опубліковано понад 550 наукових праць. Протягом 2008–2013 років видав свої наукові праці у 30 томах, кожен з яких налічує від 430 до 470 сторінок. Багатотомним виданням представлено 60-річний науковий доробок у галузі української та угорської мов і їхніх говорів, українсько-угорських міжмовних (міждіалектних) контактів, української та угорської лексикографії, фразеології, лінгвогеографії, ономастики, а також питань української та угорської літератури і усної народної творчості.

Читав лекції для студентів та науковців в університетах і наукових установах Австрії, Бельгії, Естонії, Німеччини, Росії, Словаччини, Угорщини, Франції.

Визнанням наукових досягнень Петра Лизанця є включення його до складу міжнародних комітетів та комісій з мовознавства, обрання віце-президентом Міжнародного товариства з угорської філології. Виконавча і видавнича ради директорів Американського бібліографічного інституту обрала і затвердила проф. Лизанця почесним членом Наукової ради керівництва інституту. Його обрано доктором Угорської академії наук (2002). Вченого нагороджено високою урядовою відзнакою Угорщини – орденом «Лицарський хрест» за заслуги по підготовці спеціалістів з угорської мови та літератури на Закарпатті протягом багатьох десятиріч.

Іван Сенько,

кандидат філологічних наук, фольклорист-славіст, літературознавець, відмінник освіти України, член Спілки журналістів України і Національної спілки краєзнавців України

Народився 26 травня 1937 р. в с. Келечин Міжгірського району Закарпатської області. Закінчив філологічний факультет Ужгородського університету (1964), вчителював. З 1984 р. викладач фольклору та історії зарубіжної літератури, у 1990–2016 рр. – завідувач кафедри російської літератури.

Захистив кандидатську дисертацію «Історичні пісні слов'янських народів про події XIX століття» (1989), у 1995–2017 рр. був відповідальним редактором «Наукового вісника Ужгородського університету. Серія: Філологія». Автор і укладач понад 40 книг, в т.ч. «Ментальність русинів-українців» (1996), «Заповнена анкета, або Життєпис Петра Лінтура» (1999), «Історія у дзеркалі літератури» (2000), «Гоголівська Диканька на історичних перехрестях», (2003), «Гоголівський Миргород на перехрестях історії України» (2006), «Келечин – рідне село Августина Волошина» (2007), «Література в контексті історії, етнології, компаративістики» (2016). У біобібліографічному покажчику «Іван Сенько» (Ужгород, 2017) зафіксовано понад 250 його наукових публікацій.

Михайло Фатула,

доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України, академік Академії наук вищої школи України

Народився в 1932 році у с. Вовкове Ужгородського району на Закарпатті.

Після закінчення медичного факультету у 1955 р. три роки працював завідувачем дільничної лікарні у с. Лохово Мукачівського району, відтак протягом 10 років завідував терапевтичним відділенням Хустської районної лікарні та виконував обов'язки районного терапевта.

В університеті пройшов усі щаблі професійного росту: асистента (1967-1971), доцента (1971-1979), професора, завідувача кафедри факультетської терапії (1979-2000). Продовжує працювати професором тієї ж кафедри.

Наукова робота Михайла Фатули пов'язана з вивченням захворювань серцево-судинної системи серед населення Закарпаття, в тому числі й гіпертонічної хвороби. Ним вперше в колишньому Радянському Союзі на популяційному рівні вивчено роль хлориду натрію в розвитку гіпертонічної хвороби, розроблено методи її первинної та вторинної профілактики. Довів існування в Карпатах популяції з високою захворюваністю на гіпертонічну хворобу, яка пов'язана з надлишковим надходженням в організм хлориду натрію (кухонної солі). Тривале спостереження (понад 25 років) за цією популяцією дозволило розробити ряд практичних заходів щодо зниження захворюваності та смертності від гіпертонічної хвороби. Докторська дисертація також пов'язана з гіпертонічною хворобою.

В останні роки наукові інтереси М.І. Фатули урізноманітнилися – він вивчає вплив препаратів, у тому числі й фітозборів, на хворих з різними захворюваннями серцево-судинної системи (нейроциркуляторна дистонія, гіпертонічна хвороба, хронічна серцева недостатність).

Автор понад 200 наукових публікацій, серед яких – 2 монографії, 4 навчально-методичні посібники, які рекомендовані Міністерством освіти і науки України, 12 патентів на винаходи.

Брав безпосередню участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Василь Маринець,

доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри диференціальних рівнянь та математичної фізики Ужгородського національного університету, заслужений працівник народної освіти України, академік Академії наук вищої освіти України, лауреат Державної премії в галузі освіти 2012 року у номінації «вища освіта», закордонний член Угорської академії наук, Почесний громадянин міста Ужгород

Народився 29 січня 1942 р. в м. Мукачево. У 1959 р. поступив на фізико-математичний факультет УжДУ (відділення математики), який закінчив у 1964 р., одержавши кваліфікацію математика-обчислювача.

У 1972 р. здобуває науковий ступінь кандидата, у 1995 р. – доктора фізико-математичних наук.

З вересня 1972 р. по липень 1975 р. – довгострокове відрядження в Алжир, де працює завідувачем кафедри вищої математики Аннабінського університету. За успішне виконання міждержавних угод з Алжирською республікою по підготовці національних кадрів нагороджений урядовими грамотами тодішнього СРСР.

З 1 лютого 1996 р. – декан математичного факультету.

З листопада 1999 р. по липень 2004 р. працював проректором з навчальної роботи УжНУ. Опублікував близько 150 наукових робіт, серед яких чотири монографії, один підручник (співавтор академік Перестюк М.О.) «Теорія рівнянь математичної фізики», виданий МОН України, вісім посібників та методичних розробок. Має патенти на винаходи. Голова факультетської вченої ради.

Оксана Ганич,

доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, заслужений професор УжНУ, директор Науково-дослідного інституту фітотерапії УжНУ, професор кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб

Народилася 16 квітня 1932 р. У 1955 р. закінчила медичний факультет і за направленням працювала лікарем Синевирської дільничної лікарні (1955-1957 рр.), а згодом районним терапевтом і завідуючою терапевтичним відділенням Міжгірської районної лікарні (1957-1959 рр.).

З 1960 р. працює на кафедрі терапії, пройшовши шлях від асистента до доцента (1967 р.) і професора (1973 р.). Оксана Миколаївна - перша жінка у Закарпатті, яка стала доктором медичних наук, професором. Вона завідувала кафедрою пропедевтики внутрішніх хвороб з 1981 по 1997 рр.

У 1992 р. з її ініціативи створено єдиний в Україні науково-дослідний інститут фітотерапії, який вона очолює і досі. Багато років керувала лікувальною роботою клініки Закарпатського гастроентерологічного диспансеру, є постійним консультантом санаторно-курортної та медичної служби Закарпаття. Протягом 10 років керувала координаційним центром РЕВ з проблеми «Епідеміологія передпухлинних захворювань органів травлення».

Була ініціатором і організатором багатьох наукових конференцій, шкіл і симпозіумів, в тому числі й міжнародних. Є автором або співавтором понад 420 наукових праць та 15 винаходів і патентів.

Оксана Миколаївна виконувала й виконує велику громадську роботу. Є почесним членом наукового товариства гастроентерологів Академії наук Чехії, з 1991 р. очолює громадську організацію «Союз українок Закарпаття», протягом багатьох років була художнім керівником і диригентом хору медичного факультету, є активним членом комітету старійшин Міжнародної асоціації випускників УжНУ.

Михайло Ганич,

доктор медичних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, заслужений професор УжНУ, професор кафедри охорони материнства та дитинства

Народився 20 травня 1931 року. Закінчив медичний факультет УжНУ з відзнакою у 1955 р. і за направленням працював головним лікарем Синевирської дільничної лікарні (1955-1957 рр.), потім був призначений головним лікарем Міжгірського району і райлікарні, хірург, завідувач відділення (1958-1959 рр.). Вперше у Закарпатті

у 1959 р. пришив з хорошим результатом відірвану руку лісорубові.

У 1959-1962 рр. навчався в аспірантурі кафедри акушерства і гінекології і після успішного захисту кандидатської дисертації у 1962 р. працював на медичному факультеті асистентом (1962-1963 рр.), доцентом (1963-1964 рр.). З 1964 р. протягом 36 років завідував кафедрою і клінікою акушерства і гінекології УжНУ. У 1974 р. захистив докторську дисертацію під керівництвом видатного вченого, академіка М.С. Бакшеєва.

У 2001 р. Михайло Михайлович організував нову кафедру охорони материнства та дитинства на факультеті післядипломної освіти, якою завідував до 2005 р. Опублікував більше 220 наукових праць, понад 35 навчально-методичних посібників. Вперше написав і видав українською мовою навчальні посібники «Акушерський фантом» (1971 р.) та «Практикум з акушерства і гінекології» (1974 р.).

Професор М.М. Ганич протягом усього періоду роботи в університеті виконував великий обсяг громадської роботи. Понад 30 років був активним учасником координаційної ради обласної державної адміністрації з питань жінок, сім'ї, материнства і дитинства, головою науково-методичного товариства акушерів-гінекологів Закарпаття (1965-2001 рр.), членом редколегії журналу «Педіатрія, акушерство, гінекологія», брав участь у роботі багатьох високих комісій.

Ветерани пропонують:

✓ Людвик Шимон:

- Ректорату потрібно винайти можливість вирішити питання створення актового залу та студентського конструкторського бюро. Про це мною ставилось питання під час зустрічі керівництва УжНУ із старійшинами 22 серпня 2018 р.

Відродно, що ректорат висловлює наміри розпочати зведення сучасної будівлі для музею УжНУ з 2020 року на території ботанічного саду. Дійсно, буде чудово, коли дві структурні одиниці УжНУ об'єднаються в єдиний комплекс, але реалізація такого задуму може затягнутися на роки.

Тому пропонуємо варіант (бодай на певний перехідний період): перемістити музей у колишній спортзал УжНУ, який зараз використовується не за призначенням. Цей зал знаходиться в окремій чудовій будівлі і гармонійно входить в ансамбль з будівлями колишнього ректорату та хімічного факультету. Розміри залу є такими, що ще на початку 60-х років у ньому проводилися обласні змагання з баскетболу та волейболу. У допоміжних приміщеннях, де колись була кафедра фізкультури, можна розмістити адміністрацію музею, касу, туалети, гардероб і навіть буфет, кав'ярню тощо.

Реставрація внутрішньої сторони будівлі не вимагатиме великих коштів. Зате зоомузей УжНУ міг би бути відкритим для відвідувачів у центрі старовинної частини древнього Ужгорода. Навколо нього в радіусі 500 метрів діють кілька хостелів, щоденно паркуються туристичні автобуси. Музей УжНУ міг би стати родзинкою туристичної мережі Закарпаття.

✓ Василь Маринець:

- Для поліпшення організації навчального процесу в університеті пропоную:

1. Планові заходи, такі як: засідання кафедральних наукових семінарів, кафедр, вчених рад факультетів, спеціалізованих вчених рад, Вченої ради університету; заняття гуртків художньої самодіяльності та капели «Боян» проводити за заздалегідь складеним планом-графіком із зазначенням тижня місяця, дня та години їх проведення.

2. Оптимізувати кількість факультетів, що дозволить краще використовувати навчальну базу і створити потужні викладацькі колективи, яким

можна буде надати більше автономії (обрання деканів, завідувачів кафедр, посад професорів і т.д.). Кількість студентів на факультеті повинна бути близько 1000 чоловік. Дещо в цьому напрямі зроблено, але замало. Є багато нечисленних факультетів.

3. Вивчити питання доцільності наявної кількості працівників усіх структурних підрозділів ректорату. Не секрет, що кожна комісія, яка працювала в УжНУ, відмічала, що обслуговуючого персоналу у нас забагато.

4. Продовжувати поліпшувати умови навчання студентів. Для цього:

1) Поліпшити стан аудиторного фонду, особливо в головному корпусі: поміняти вікна, обладнати аудиторії технічними засобами навчання, надати їм кращого естетичного вигляду.

2) Довести до кінця ремонт опалювальної системи в головному корпусі (взимку в аудиторіях другого та третього поверхів холодно).

3) Провести технічну експертизу головного корпусу (є багато тріщин).

5. Завдячуючи ректору УжНУ проф. Смоланці В.І., за останні роки значно зросло число іноземних студентів. Для подальшого зростання цієї кількості потрібно створити для них комфортні умови навчання. Зокрема побудувати або орендувати в належному стані приміщення (гуртожиток) для їх проживання (наприклад, один із корпусів турбази «Світанок»). Для цього потрібні значні кошти, а тому варто переглянути витрати позабюджетних коштів і значно збільшити суми на зміцнення навчальної бази. Варто в цьому контексті розглянути питання цільового використання гуртожитку №5, адже він будувався для студентів та аспірантів.

6. Варто включити в перспективний план розвитку університету відтворення наукової бібліотеки та готелю (те, що ми називаємо бібліотекою, - це тільки один читальний зал для гуманітаріїв, а книжковий фонд бібліотеки розкиданий по різних корпусах).

7. Удосконалити Положення про курсові заліки та екзамени, взявши за основу відповідні документи провідних вишів України (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Львівський національний університет ім. Івана Франка та інших). Оно-

вити норми бального оцінювання (рейтингування) науково-педагогічних працівників університету.

8. Обладнати всі кафедри математичного факультету професійною комп'ютерною технікою.

✓ Оксана і Михайло Ганичі:

- Свого часу ми, молоді педагоги Ужгородського університету, були направлені Міністерством освіти в Празький університет для вивчення електронної мікроскопії шлунку та плаценти. Протягом місяця у 1968 р. проводили там наукові дослідження.

Зауважимо, що лабораторія електронної мікроскопії при Академії наук у Празі була на той час найпередовішою в Європі. Такого характеру дослідження вченими України були проведені вперше, що дало можливість встановити тісні наукові зв'язки між вченими УжДУ та Чехословаччини.

Для поглиблення наукової співпраці наших двох університетів, Празького та Ужгородського, багато зробив свого часу завідувач кафедри гістохімії, проректор Карлового університету проф. Зденек Лойда. Між університетами були встановлені тісні наукові контакти.

Зокрема, перший білатеральний симпозіум у колишньому СРСР був проведений 29-31 жовтня 1976 року на базі Ужгородського державного університету, де обговорювалось питання мембранного травлення, відкритого акад. Уголевим. З кожної сторони в делегацію входило по 20 учасників, у т.ч. керівництво вишів. Всього було проведено 8 щорічних симпозіумів, 4 з них були в Празі.

Активну участь у проведенні симпозіумів брав уже згадуваний проф. Лойда, що зумовило високий міжнародний рівень цих форумів.

Безперечно, допомагало нам в роботі досконале володіння чеською мовою. Завдяки співпраці ужгородськими вченими захищено низку докторських та кандидатських дисертацій. Добре оволодів методикою електронної мікроскопії студент медфаку УжДУ Ю.М. Добош, який був нагороджений за наукову працю двома медалями – Міністерства освіти та Академії наук.

Впевнені, що відновлення дієвих наукових контактів, зміцнення дружніх зв'язків Празького та

Ужгородського університетів дасть плідні результати як у науковій, так і в педагогічній сферах.

✓ Іван Сенько:

- Ужгородський державний університет створювався у 1945 році, щоб підняти освітній рівень у краї, перш за все підготувати достатню кількість вчителів усіх спеціальностей. І звичайно, кадри лікарів. А ще авторитет університету робили фізики. Та й держава дбала, щоб вища освіта була доступною для усіх верств населення, враховуючи робітничий стаж, проживання в сільській місцевості, направлення з виробничих колективів. До 1990 року у найвіддаленіших селах сформувалися колективи інтелігенції із вчителів, медиків. Ринкове спрямування розвитку суспільства, відкриття приватних вишів, зменшення держзамовлень, втрата зв'язків з роботодавцями суттєво змінили доступ до вищої освіти випускників шкіл із депресивних територій. Всеукраїнський конкурс без можливості враховувати в нашому університеті місцеві умови, при старінні педагогічних кадрів десь через 10 років приведе до того, що в гірських районах (192 населені пункти мають статус гірських) не буде кому вчити дітей. Сільські громади Закарпаття, здебільшого фінансово неспроможні, не зможуть за свій рахунок вирішити цю проблему. Тому треба домагатися, щоб нашому університету виділяли місця держзамовлення на проблемні для області спеціальності за направленням із сільських громад, виробничих колективів.

За роки існування університету у ньому сформувалися й наукові кадри. Пам'ятаю ті часи, коли була визначена й реалізувалася мета: мати в університеті 100 докторів наук. Вона була успішно вирішена. Але час іде – кадри старіють. За п'ять років з когорта науковців філфаку відійшли у вічність такі знаменитості, як Лідія Голомб, Павло Чучка, Михайло Сюсько, Любомир Белей, а науковий ступінь доктора наук за цей час здобув, якщо не помилюся, тільки Юрій Бідзіля. Університет тоді стає добре знаним, коли має потужні обидва наукових крила – точних наук і гуманітарних наук. Щоб посилити гуманітарне крило, потрібна підтримка. Маю на увазі заснування університетського журналу науковців-гуманітарників, який би відповідав рівню Scopus. Одних старань філфаку на засадах «Наукового вісника» замало – потрібна підтримка-стимулювання ректорату.

Життєпис та славне ім'я найстаршого вишу і найчисельнішого колективу Закарпаття творили тисячі непересічних особистостей, які реалізовували свій інтелект, енергію та життєвий досвід для розвитку цього справді унікального закладу.

До числа таких особистостей належить і доктор історичних наук, професор, фундатор економічного факультету УжНУ Іван Мешко, якому цієї осені виповнюється 93 роки.

« Як саме Ви пов'язали своє життя з УжНУ? »

— Після роботи на посаді головного державного інспектора я поїхав у Львів, щоб пройти Вищі дворічні торгові курси для керівного складу працівників Міністерства торгівлі. Програма тих курсів майже на 65-70% охоплювала інститутську програму. У ті часи теж був екстернат, і я екстерном складав іспити, які проходив на цих курсах у Львівському торгово-економічному інституті.

Після закінчення навчання у 1950 р. отримав направлення на посаду заступника начальника управління міських торгів у Мукачеві із зарплатою 2 200 руб.. А це було півзарплати секретаря обкому! Проте я пішов до кадровика і попросив переписати мені направлення, щоб я міг стати викладачем у Мукачівському технікумі. Але він мені відмовив, сказав, що, по-перше, вони витрачали на моє навчання гроші, а по-друге, це несерйозно, бо у мене вже і сім'я є, а там зарплата тільки 700 руб. – втричі менше. І коли я вже п'ятий раз зайшов із своїм проханням, він злісно взяв ручку, перекреслив направлення і написав: «Мука-

чівський торговельний технікум – викладач». Приїхавши в Мукачево, я пішов до директора. А там сидить начальник управління навчальних закладів Укоопспілки, і вони якраз звільнили з посади директора. Начальник подивився на моє направлення, біографію і говорить: «Чудово, будете директором!». А я кажу, що це ж не серйозно, я не маю досвіду. «Ви маєте два роки досвіду адміністративної роботи, провчилися на курсах, то й будете адміністративну роботу виконувати, а завуч буде навчальну. І в нас немає для вас, як викладача, навантаження», - так я став директором технікуму. Через 2,5 року мені подзвонили зі Львова й запросили скласти вступні іспити в аспірантуру. Я склав на 19 із 20 балів і мене зарахували. Так я і залишився у Львові. Закінчив аспірантуру, а через три місяці захистив дисертацію. Тоді я вже працював у Львівському університеті. Я міг там і залишитися, але в мене тут вже була сім'я... І після повернення у 1956 році 8 лютого я став працювати викладачем в УжНУ.

« Тоді в УжНУ не було економічного факультету... »

— На той час профільна економічна освіта не вважалася вищою освітою, тому й не було факультету. Я став працювати на кафедрі політекономії, а дисципліна викладалася як обов'язкова усім студентам. На кафедрі працювало тільки два кандидати наук. Але в 1963 році відбулася реорганізація заочної освіти в Україні. Щоб наблизити навчання до студента, було вирішено створити загальнонаукові факультети. Серед спеціальностей була і економіка. Оскільки в мене вже був досвід викладання, ректор призначив мене очолювати загально-

науковий факультет. Були різні реорганізації, але близько 10 років факультет проіснував. Найголовніше, що тоді я почав залучати спеціалістів, адже там були різні спеціальні дисципліни, наприклад економічна географія. Коли я вже мав 3 кафедри, 17 кандидатів наук і 3 докторів, я почав ставити питання про створення економічного факультету і отримав дозвіл на це і в Москві, і в Києві, а в нашій області не отримав. Проте з настанням Незалежності ми мали вже всі умови для створення факультету.

ДОВІДКА: Іван Мешко народився 23 листопада 1925 року у с. Лецовиця Мукачівського району. У 1941 р. вступив до Мукачівської торговельної академії. У 1945-48 роках працював головним державним інспектором Закарпатської області по торгівлі. У 1950 р. закінчив Львівський торгово-економічний інститут, а через шість років - аспірантуру Інституту суспільних наук АН УРСР (м. Львів). У 1950-53 роках працював директором Мукачівського кооперативного технікуму. З 8 лютого 1956 і до 23 березня 2015 року працював в Ужгородському національному університеті - спочатку на кафедрі політекономії, а згодом на заочному, загальнонауковому та економічному факультетах. У 1956 р. захистив кандидатську, а у 1973 - докторську дисертації, заснував економічний факультет УжНУ, був його деканом. Протягом 24 років очолювання ним економічного факультету тут було створено 3 кафедри, підготовлено 3 докторів і 17 кандидатів економічних наук, випущено близько 10 тисяч спеціалістів народного господарства. Перу І. Мешка належить більше 90 наукових праць з економічної проблематики. Головним об'єктом його наукових інтересів є історія української та світової економічної думки.

Професор Іван Мешко:
**ЛЮДИНА – ЦЕ
СКЛADOVA ДУШІ Й
ТІЛА, А ЗВЕРХНІСТЬ
Я ЗАВЖДИ
ВІДДАВАВ ДУХУ**

За час вашої роботи в університеті змінилося багато ректорів. З ким працювалося найкраще?

— Я вважаю, що кожен ректор вніс свою посильну лепту у розвиток університету. Найдовший час університетом керували Д. Чепур і В. Сливка. На мою думку, комплексно мислячою людиною був Д. Чепур. Саме за його керівництва університет став власне університетом, а не гімназією, бо що це за університет, у якому 30-40 кандидатів наук і 2 професори? За ректорства Д. Чепура збільшився викладацький склад, відкрилось багато нових спеціальностей, розпочалось будівництво сучасних університетських корпусів. Дмитро Венедиктович був людиною слова, дуже вболівав за успіхи колег. Зустрічаючи викладача на вулиці, він перепитував, коли буде готова його кандидатська чи докторська, всіяко заохочував кар'єрне зростання. Коли Д. Чепур пішов з ректорства, в УжНУ було вже близько 200 кандидатів і 30 докторів наук. Він і сам багато часу приділяв науковій діяльності.

Володимир Сливка, на мій погляд, був за характером більш м'якою людиною, ніж Д. Чепур, але у стилі керівництва університетом у них було багато спільних позитивних рис. Найбільша його заслуга перед УжНУ полягає у тому, що йому вдалося у найважчі часи зміни суспільних формацій у нашій країні утримати вищ, не дати йому «розповзтися», зберегти кадровий потенціал. Він тонко відчував і прогнозував суспільні зміни, тому на цей час припадає і створення низки нових факультетів та кафедр, відкриття нових спеціальностей. За його ректорства досягнуто вагомих результатів наукових досліджень у галузі фізики, а сам В. Сливка став лауреатом Державної премії.

Активні зусилля, які докладає нинішній ректор Володимир Смоланка до осучаснення освітньої та наукової діяльності вишу, його структурного реформування, налагодження тісних і взаємовигідних контактів на міжнародній арені, де його добре знають як авторитетного науковця-медика, принесуть йому імідж успішного реформатора.

Яким є рецепт вашого довголіття?

— По-перше, я все життя намагався бути фаталістом. «Долі своєї не обійдеш» – як показували вирішальні моменти в моєму житті, ця теза є правильною. Довголіття, передовсім, – це доброзичливість. Вважай, що навколо тебе не вороги, а добрі люди, і їм треба робити добро. Як казала мені моя мама, любити свого ворога – не означає, що треба з ним паленку пити. Це означає, що коли ти його побачиш над прірвою і зможеш або доторкнутися мізинцем і скинути, або ж взяти за руку і врятувати – обирати слід завжди другий варіант. Це було повчання простої селянської жінки, але дуже віруючої. А по-друге, я вів напіваскетичний спосіб життя. З 93 років 63 я прожив на рослинно-молочній їжі, без м'яса, без яєць. Це теж має значення. Також я щороку голодую, разом це вже більше 1000 днів, та 24 роки займався йогою. Моїм життєвим кредо завжди було правило: людина – це складова душі й тіла, а зверхність я завжди віддавав духу. Другим важливим постулатом мого життя була християнська заповідь: не роби людям того, чого не хочеш, аби робили тобі. Третім, не менш важливим постулатом, що впливає з перших двох: коли маєш проблеми з оточенням, шукай причину не в оточенні, а в собі.

Розмовляє
Василь Ільницький

Він жив у багатьох країнах світу, працював у різних університетах, але завжди з радістю приїздить до Ужгорода, бо ніде не відчувається так, як тут. Випускник УжНУ, а нині завідувач кафедри комп'ютерних наук, професор Манхеттенського коледжу Ігор Айзенберг два березневих тижні цього року провів на Закарпатті. За програмою академічних обмінів імені Фулбрайта читав курс лекцій для студентів математичного факультету. Це був другий такий приїзд з перервою у три роки, але цього разу усе було по-іншому. Країна, місто, молодь змінилися, стверджує мій співрозмовник. Треба бачити, із яким захопленням він розповідає про ці зміни, як уболіває за майбутнє країни, у яку однозначно вірить.

**УКРАЇНСЬКИЙ
АМЕРИКАНЕЦЬ,
ЯКИЙ ОХОЧЕ
ЧИТАЄ ЛЕКЦІЇ
СТУДЕНТАМ УжНУ,
ВІРИТЬ В УКРАЇНУ
І ЩАСЛИВИЙ, БО
МОЖЕ РОБИТИ
ДОБРО**

Ігор Айзенберг понад 30 років працює викладачем, з яких 13 – в Америці. До переїзду на інший континент пройшов через нелегкі випробування в різних країнах. З іншого боку, цей період був важливим для становлення Ігоря як науковця, і воно не могло відбутися в Україні 90-х років. Глибокий сум, до сліз охоплює його при спогадах про переїзд 1996 року. Виїжджати звідси дуже не хотів, і зауважує, що коли б його молодість припала на теперішній час, не поїхав би, бо не можна навіть порівнювати повну відсутність умов та перспектив для наукової роботи у середині 90-х з тими можливостями, які є сьогодні.

Батько Ігоря Наумовича майже півстоліття пропрацював на математичному факультеті УжНУ, був засновником кількох наукових напрямів. Киянин родом, він зробив вагомий внесок у розвиток вищої освіти краю. Його син не забуває за рідний виш, а всіма силами намагається допомогти в його розвитку. Під час перебування в Ужгороді Ігор Наумович налагодив співпрацю між УжНУ й Манхеттенським коледжем, відтак невдовзі співкерувати-ме кандидатською дисертацією теперішнього магістранта. Крім цього, хоче включити ужгородський виш до спеціальної програми Фулбрайта, що зробить можливим навчання магістрантів УжНУ у США. Готовий також шукати спонсорів, які могли би покрити витрати на проживання та навчання талановитої молоді за кордоном з тим, щоб вона, оволодівши знаннями, поверталася в Україну і будувала нову країну саме тут. Айзенберг відчуває велику потребу робити щось для України. Цим частково зумовлено і його «нематематичне» хобі – ведення блогів, тематика яких – місце нашої держави у світі, ставлення до неї в Америці. Він помічає позитивні зміни в Україні і переконаний, що навіть найменший крок може зробити світ кращим, сприяти його вдосконаленню. І від цього не лише користь для інших, а передусім саме в цьому особисте щастя.

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ В УЖНУ

- Які спогади маєте зі студентських років?

- Студентські роки у всіх яскраві, бо це молодість. Я навчався в той період, коли на математичному факультеті працювали дуже сильні викладачі, лектори, Особистості саме з великої літери, яких я опісля, мабуть, ніде й не зустрічав. На першому курсі у мене викладав алгебру покійний професор В'ячеслав Павлович Рудько. Це був не тільки блискучий математик, учений, а й високо культурна людина, лектор, якого студенти дуже любили. Та й не лише він. Фактично всі викладачі були особистостями. Вони добре знали свій предмет, впливали на студентів з погляду формування їхнього культурного світогляду. Адже дуже важливо, аби студенти сформувалися як особистості. Звичайно, студентські роки – період, коли пізнаєш світ, коли в тебе з'являються друзі за спільністю інтересів, світогляду. Це на все життя.

- Деякі з випускників, до прикладу, фізичного факультету – подружжя Голдовських - розповідали під час інтерв'ю, що університет дав їм путівку в життя. У Вашій кар'єрі здобута освіта відіграла важливу роль?

- В УжНУ я отримав дуже якісну освіту. Закінчив університет у 1982 році, після чого поїхав вступати до аспірантури в Москві. У тому місті я прожив майже 9 років. І з перших днів своєї роботи у Москві відчував, що освіта, отримана в Ужгородському університеті, не поступалася за рівнем освіти тамтешніх вишів. Це дозволяло твердо стояти на ногах, бути впевненим у собі. Я працював в Інституті проблем передачі інформації Академії наук СРСР. І ніколи не відчував, що чимось відрізняюся від інших за рівнем знань. Тобто університет давав реальну путівку в життя і в сенсі знань, і в сенсі загальної культури, яка формувала світогляд студентів.

У період мого навчання на математичному факультеті працювало багато видатних вчених. Мого батька ви згадали, але ж було й чимало інших: Юрій Петрович Студнев – провідний вчений у галузі теорії ймовірності, Петро Михайлович Гудивок – багаторічний завідувач кафедри алгебри. **Був і є, слава Богу, Василь Васильович Маринець, який теж мене вчив.** Його вважаю чудовим лектором, одним із кращих. Всі ці люди були відомими вченими в СРСР, особистостями, які впливали на студентів не тільки в професійному плані, а й у формуванні загального світогляду. Думаю, це мало дуже велике значення для становлення студентів. У часи мого навчання УжНУ був досить відомим в СРСР.

Я вдячний долі за цей період мого життя. Дуже тішуся, що не поїхав вступати до іншого університету, а залишився тут.

- Після закінчення вишу ви вступили до аспірантури в Москві. Яким був цей період життя?

- У Москві провів дев'ять років, там написав та захистив дисертацію. Пізніше почав там і викладати, вести практичні заняття. Я працював в Академії наук СРСР, де базувалася кафедра Московського фізико-технічного інституту. Звичайно, я багато чому навчився у ті роки у професійному плані, сама лише можливість відвідувати семінари у багатьох академічних інститутах та вишах, слухати доповіді усіх провідних вчених з теренів колишнього СРСР багато чого вартує. У 80-ті роки, особливо на їхньому початку, це було дуже суттєво у професійному плані. Але Росія – не моя країна, і я це відчував ще в ті роки.

«МЕНІ БУЛО ДУЖЕ ВАЖКО ВИЇХАТИ...»

- Що сприяло вашому переїзду з Ужгорода до Європи, а потім Америки?

- Ми виїхали у Бельгію у 1996 році. Мені хотілося займатися наукою, а тут

не було для цього можливості, тому витрачався весь час на те, аби просто заробити на життя та ледь звести кінці з кінцями. Мене запрошували до бельгійського університету ще в 1995 році, але я тоді не поїхав. Для мене це було дуже важко прийняти рішення про виїзд. Страждав кілька місяців, коли ми вже все-таки вирішили, що будемо їхати, перебував у депресивному стані. Але дружина підтримувала мене, вона розуміла, що якщо я себе не реалізую як вчений, теж буде погано.

Для експериментальної роботи мені потрібні були принаймні кілька достатньо потужних комп'ютерів, придбати які не було жодної можливості. Дешевше було купити машину, ніж бодай один комп'ютер. А те, що в університеті тоді нічого не було, це і так зрозуміло. У всьому колишньому Союзі ситуація була однаковою. Наука була в занепаді.

Коли ми переїхали до Льовена, перший рік я майже не виходив з роботи, так хотілося займатися наукою. Там я досить багато зробив, більше ніж за багато попередніх років. Під час другого року навіть книжку написав за тими результатами, які отримав у перший рік.

Невдовзі з Європи повернувся до Ужгорода, пробув тут трохи більше півроку, протягом одного семестру викладав в університеті. Повернення було вимушеним, бо у батька стався другий інфаркт. Це були для нашої родини важкі часи, ми з усіх сил намагалися його врятувати. І врешті завдяки допомозі колег я майже насильно відправив батьків в Ізраїль. Там татові зробили операцію на серці, продовжили життя на 4 роки. Тут би його не стало вже в 1998 році. Бо тоді такі операції на серці в Україні не робили.

- У яких містах ви ще проживали?

- Крім двох років роботи та життя у Бельгії, майже 4 роки я працював в Ізраїлі, в Німеччині два роки, в університеті Дортмунда, майже рік працював у

Технічному університеті Тампере у Фінляндії. Але такий спосіб життя, коли робота базується на грантах, виявився досить важким. Доки є грант - є робота, а потім не знаєш, що буде. Діти вивчили багато мов завдяки переїздам, але потрібно було десь «приземлитися». В Європі без громадянства Євросоюзу це було досить важко зробити. Тому я почав шукати роботу в Америці, бо там більше можливостей. Так і потрапив туди у 2005 році.

Можу сказати, що мій шлях не був легким. У професійному плані він багато чого дав, але в кожній країні потрібно було пристосуватися до умов, способу життя, ситуацій, які там виникають. Це було нелегко.

МРІЯ – ВИГОТОВЛЯТИ НЕЙРОПРОТЕЗИ, АБИ ДОПОМОГТИ ЛЮДЯМ, У ЯКИХ ЧАСТИНА БІОЛОГІЧНОЇ НЕЙРОМЕРЕЖІ ВИХОДИТЬ З ЛАДУ

- Розкажіть про свої наукові пошуки.

- Я багато років займався та займаюся нині штучними нейромережами і їхнім застосуванням для розпізнавання образів, зокрема розпізнавання зображень, прогнозування рядів, що змінюються в часі. Наприклад, спільно з колегами з Мексики ми займалися прогнозуванням продуктивності нафтових свердловин. Також мене дуже цікавить моделювання біологічних нейронів. Займався декодуванням сигналів для спеціальних пристроїв, які можуть допомогти хворим людям після інсульту. По суті, цей процес виглядає так, що на людину одягають спеціальну шапочку, з'єднану з роботом, а електродами знімається енцефалограма. І людина, яка не може говорити, рухатися, але може думати – видає команду роботу.

Декодування таких сигналів – досить специфічна проблема, оскільки люди-

на думає одночасно про багато різних речей. Тому треба розпізнати, виділити основну думку, і це можна робити за допомогою штучних нейромереж. Упродовж кількох років таким займався. Однією з моїх мрій є виготовлення нейропротезів, аби допомогти людям, у яких частина біологічної нейромережі виходить з ладу. Це передусім ті, що потерпають від хвороб Альцгеймера чи Паркінсона, коли частина нейромережі перестає функціонувати. Дуже сподіваюся, що через 20-30 років допомога таким пацієнтам стане реальністю, принаймні, аби вони були частково реабілітовані.

«МОЄ ОДНЕ З НАЙБІЛЬШИХ ПОЗИТИВНИХ ВРАЖЕНЬ ВІД ПРИЇЗДУ В УЖГОРОД – СТУДЕНТИ УЖНУ»

- Ви працювали в багатьох університетах. Яка модель викладання, організації навчального і наукового процесу вам найбільше імпонує?

- Мені подобаються американські університети. Там студентів залучають до навчального процесу. Немає такого, аби викладач читав лекцію і не звертав увагу на слухачів, на їхню реакцію. Лекція є діалогом, завжди є зворотний зв'язок зі студентами. В СРСР такий спосіб викладання був майже неможливим, бо просто студенти боялися рота відкрити. Спілкування передбачалося хіба що під час практичних занять.

В Америці і Європі мені дуже подобається те, що студентів навчають працювати. У цьому найбільша різниця між освітою в Україні і на Заході. Аби заохотити студентів, треба ще на етапі, коли вони вступають до вишу, показати, що в цьому конкретному університеті вони навчатимуться працювати, що з цим дипломом зможуть влаштуватися на роботу будь-куди. Бо під час співбесіди їх не будуть запитувати про теорію, а запропо-

нують розв'язати реальну задачу. Теорія без практичних навичок формує світогляд, але не дає того результату, який важливий у сучасному світі. Думаю, тут теж до того прийде. Бо в XXI столітті акценти змінюються. Треба вчити студентів так, аби потім їх не потрібно було перенавчати.

- Як Вам студенти математичного факультету? Чи розуміли вони те, про що ви їм розповідали на лекціях?

- Я помічаю дуже позитивні зміни. Моє одне з найбільших позитивних вражень від приїзду в Ужгород – це студенти УжНУ. Це молоді люди зовсім іншої якості навіть порівняно зі студентами трирічної давнини, з якими працював під час минулого приїзду в Ужгород. Теперішня молодь дуже впевнена у собі. Тоді студенти були все ще достатньо закомплексовані. Може, й ситуація в країні впливала на них. Вони зовсім інші. За ними – майбутнє. І з такими молодими людьми майбутнє має бути дуже гарним.

ІДЕЇ СПІВПРАЦІ З АСОЦІАЦІЄЮ ВИПУСКНИКІВ УЖНУ

- Під час зустрічі з правлінням Асоціації випускників УжНУ Ви розповідали, що хотіли би мати аспірантів з цього університету. Чи є студенти, охочі до такої співпраці?

- Так, у мене буде аспірант, яким я зможу співкерувати. Хлопець зараз закінчує математичний факультет, дуже здібний, талановитий. Я знаю його ще зі свого попереднього візиту. Я співкерував його курсовою роботою. Зараз він працює над дипломною роботою з цієї ж тематики – з нейромереж. Під час зустрічі з ректором Володимиром Смоланкою я просив, аби спеціально для цього хлопця створити місце в аспірантурі. Ректор дуже позитивно поставився до такої ідеї. Мені б не хотілося,

щоб цей студент виїжджав за кордон у пошуках роботи. Думаю, зможу допомогти йому завдяки програмі Фулбрайта провести певну частину навчання в аспірантурі в Америці. До речі, в угоді про співробітництво між університетами, яку підписав ректор УжНУ, передбачено два дуже гарні пункти: перше, що американські професори зможуть співкерувати аспірантами та магістрами з УжНУ, причому з різних спеціальностей. Друге - студенти УжНУ можуть безкоштовно пройти семестр в Америці, обрати собі 5 курсів. А один курс, аби ви розуміли, коштує не менше, ніж 3 тисячі доларів. Студентам залишилося знайти гроші на переїзд і проживання, що теж, звичайно, нелегко. Тому я пробував зв'язатися з представниками діаспори, аби вони допомогли молоді вступити до магистратури в США, з умовою повернення в Україну після навчання. Будемо працювати у цьому напрямі.

- Чи будете Ви підтримувати контакти з ГО «Асоціація випускників УжНУ», яка сьогодні займається організацією відокремлених підрозділів у різних країнах? Чи, можливо, вже визначили певні напрями співпраці?

- Під час зустрічі з членами правління Асоціації я висловлював думку, що найбільш ефективною допомогою з боку колишніх випускників вишу є допомога розвитку науки, допомога студентам, співкерування курсовими, дипломними роботами, щоб тут займалися сучасною наукою, аби статті ужгородських науковців публікували закордонні журнали. Університету потрібно повернути ім'я. Він може бути відомим працями своїх науковців. Тому колишні випускники, які працюють за кордоном в академічних установах, могли б сприяти цьому, бо це не потребує грошей, фінансування.

Університет був дуже відомим у СРСР у 60-70-ті роки. Чому б не зробити його

відомим у світі? Наука – інтернаціональна, є доступ до ресурсів. Треба просто займатися сучасними речами і друкуватися в іноземних, міжнародних наукових журналах, які читають у світі. Пройде кілька років, і люди будуть проситися попрацювати в УжНУ. **Мені дуже подобається, що мої ідеї підтримує ректор Володимир Іванович Смоланка. Він це добре розуміє, бачить, як це робиться у світі. У нього щире бажання зробити університет відомим.**

БЛОГЕРСТВО ЯК ХОБІ І ЩАСТЯ ВІД ТОГО, ЩО МОЖЕШ РОБИТИ ДОБРО

- Пошукова система видає лінки на чималу кількість Ваших блогівих публікацій. Звідки таке захоплення?

- Сталося це так. Після виборів президента США я пояснював своєму українському другові, який сьогодні живе в Європі, про їхні можливі наслідки для України, світу тощо. Він порадив мені писати про це у Фейсбуці. Запевнив мене, що такі дописи будуть читати люди, особливо ті, які не читають англійською. Так я почав писати і пишу досі. Однак не вважаю, що маю право повчати когось, тому дуже обережно висловлюю свою думку.

Я всіляко підтримував Україну і близько до серця приймаю події останніх чотирьох років. Помічаю, що в Україні досить мало інформації про Америку. Українські видання не мають постійних кореспондентів у США. На жаль, в Америці сьогодні відбуваються неоднозначні процеси, пов'язані з тим, хто прийшов до влади. Тому намагаюся про це розповісти у своїх блогах.

- Як ставляться до України у США?

- З повагою і прихильністю до України ставилися у 2014-2015 роках, коли вона часто була на шпальтах газет, на телебаченні. Люди висловлювали великі симпатії до України, навіть студенти просили мене пояснити, що відбуваєть-

ся. Сьогодні понад 90 % інформації у ЗМІ стосується того, що відбувається в Америці, а також негативного ставлення до Росії. Україну згадують менше, про війну майже не пишуть. Американські ЗМІ мають таку властивість: коли десь щось вибухає, багато жертв, про це зазвичай пишуть. У 2014-2015 роках, коли інформації було досить багато, я не зустрічав жодної людини, яка не співчувала б Україні. Коли в мене запитували, звідки я, а я відповідав, що з України, при цьому відчував повагу до себе, до держави загалом.

- Чи відчуваєте Ви себе щасливим і чи знаєте, в чому щастя?

- Я б відповів коротко: щастя – коли ти можеш робити добро іншим людям. Я почуваюся щасливим, коли розумію, що зробив щось хороше, сприяв чомусь хорошому. Щастя у тому, щоб робити добро, нести його у світ, робити свій маленький внесок у те, аби світ ставав кращим.

Так, я почуваюся щасливим. У мене хороша родина, діти, онук. Я відчуваю велику потребу робити щось для України. І якщо хоч щось буде змінюватися на краще завдяки маленьким зусиллям, на які я здатен, буду щасливим. Бо чим більше добра у світі, тим щасливіші ми всі будемо.

*Розмовляла
Наталія Толочко
Фото
Роберта Паппа*

*З повною версією інтерв'ю з Ігорем Айзенбергом можна ознайомитися на сайті Асоціації за посиланням:
https://www.uzhnu.edu.ua/uk/alumni_association/pride.html*

Нещодавно у ректораті відбулася зустріч членів правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ з випускницею нашого університету, професором Східно-Каролінського університету Наталією Сірою. На зустрічі йшлося про необхідність розширення контактів та співпраці між випускниками Ужгородського національного університету, зміцнення відокремлених підрозділів Асоціації, передусім зарубіжних. Наталія Євгенівна розповіла про роки навчання в УжНУ, шлях до наукової кар'єри у США, особливості систем вищої освіти та охорони здоров'я в Америці.

На початку зустрічі голова комітету старійшин і член правління Міжнародної асоціації випускників, проректор УжНУ в 1965-1981 роках Іван Чаварга зазначив: «Мені приємно вітати в стінах УжНУ нашу випускницю Наталію Сіру. Вона з дуже знаної родини в Закарпатті, її батько, кандидат фізико-математичних наук, довго працював у нашому університеті. Він був винятковою людиною. Довгий час очолював методичну комісію фізичного факультету, був членом методичної ради університету. Також був великим патріотом України, навіть у ті часи, коли це було не модним, а навпаки, небезпечним. Мама, Ольга Дмитрівна, довгі роки працювала заступником директора Ужгородської загальноосвітньої школи №1, викладала математику. Пані Наталія в 1981 році закінчила медичний факультет Ужгородського, тоді ще державного університету. За її плечима значний науковий шлях, зараз працює професором коледжу здоров'я та розвитку людини Східно-Каролінського університету США. Ми дуже раді зустрічі, для нас є дуже важливим та приємним встановити та підтримувати цей зв'язок».

Заступник голови правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ Іван

ПЕРШУ ЛЕКЦІЮ ПРИСВЯЧУЮ УКРАЇНІ

**Професор Східно-Каролінського університету (США), випускниця УжНУ
НАТАЛІЯ СІРА**

Артюмов розповів про історію створення та основні завдання, які перед собою ставить громадська організація. «Продовженням університету є його випускники, які працюють не тільки в Україні, але й по цілому світу. УжНУ є дійсно чим пишатися, адже має дуже відомих випускників. Асоціація створена для налагодження контактів між людьми, які працюють в різних куточках світу і прагнуть зробити щось корисне для своєї alma mater», – наголосив Іван Артюмов.

Наталія Сіра навчалася в УжНУ в 1975-1981 роках. Згодом працювала в Інституті медичної радіології АН СРСР в місті Обнінську, потім в Ужгороді. У 1999-2003 роках навчалася в докторантурі Вірджинського політехнічного інституту і державного університету у Блексбурзі, штат Вірджинія, де здобула науковий ступінь доктора філософії.

«Я пам'ятаю УжНУ... Ми дійсно наполегливо вчилися. Підготовка була на дуже високому рівні. Я працювала досить тривалий час в Інституті медичної радіології в Обнінську і можу стверджувати, що наших фахівців там визнавали і цінували», – зазначила пані Наталія.

Під час зустрічі мова зайшла про непросте для багатьох українців питання, пов'язане з масовою еміграцією. Наталія Сіра поділилася своїми спогадами

про початковий період життя у США: «Я живу в Америці з 1995 року. Зараз, коли згадую ті роки, розумію, що дуже ризикувала. Тому мене дещо тривожить той процес, що з України багато емігрують. Ці всі переїзди даються взнаки, кожен раз, коли переїздиш, мусиш починати з нуля, показати, що знаєш, умієш, що можеш у суспільстві, в яке вливаєшся. Певний час я була в Німеччині, там адаптація пройшла легше, це все ж європейська країна. В Америці суспільство жорстке, розраховувати ні на кого, крім себе, не можеш. Ти або вписуєшся в усталений порядок, або випадаєш. Мені треба було деякий час зорієнтуватися».

З 2004 року пані Наталія викладає для студентів Східно-Каролінського університету в місті Грінвіл, штат Північна Кароліна. Наразі університет є третім за величиною в штаті, у ньому навчається більше 29 000 студентів. «Нове покоління американців, студентів – відкрите, цікаве, динамічне, дуже швидко розвивається. Для них я спершу проводжу ознайомчу лекцію, розповідаю, звідки я, де знаходиться Україна, чому в мене такий акцент. Його ж студенти зразу помічають (сміється). В мене великі групи студентів-бакалаврів – до 200 чоловік. То собі думаю, нехай хоч ці 200 знатимуть, де знаходиться Україна. До речі, перед центральним корпусом університету є і український прапор серед стягів країн, з яких приїхали лектори. Це, до речі, приваблює студентів, вони цікавляться, хто викладає, які наукові здобутки лектора, звідки він, яким спеціальностям навчає. І тому їдуть до університету, платять гроші, і немало, адже освіта в США є дуже дорогою», – зазначила Наталія Сіра.

Під час зустрічі представники правління Асоціації презентували пані Наталії подарункове видання про УжНУ, нагрудний значок члена громадської організації.

Олексій Шафранюш

Безперечно, роки навчання на факультеті інформаційних технологій фактично визначили мою кар'єру і життя. Завдяки успішному його закінченню і диплому магістра мені випав шанс спробувати свої сили в аспірантурі Інституту кібернетики ім. Глушкова НАНУ. Я вважаю, що усі знання і навички, які здобуваються під час студентських років, справляють величезний вплив на подальшу долю людини, незалежно від того, вона продовжує наукову діяльність чи навіть обирає професію не за фахом.

Найяскравіші спомини для мене особисто пов'язані з участю в різноманітних конкурсах і олімпіадах. Мені не довелося брати активну участь в наукових конференціях, зате в складі команди університету побував у Харкові, Хмельницькому, Вінниці і Києві, на різноманітних олімпіадах з інформатики. Активно слідкую за сьогоднішніми подіями в цьому напрямі і бачу, що наші студенти на чолі з Олександром Міцюю продовжують нарощувати здобутки з кожним роком. Університет має активно «рекламувати» себе на наукових конференціях, змаганнях і конкурсах, і цю роботу вважаю надзвичайно важливою.

Сьогодні моя діяльність пов'язана винятково з розробкою комерційного програмного забезпечення. Активно цікавлюсь останніми новинами і прогресом у галузі Machine Learning, компанії в Силіконовій долині активно працюють над розробками "ботів", тобто програм здатних спілкуватися на рівні розмовної мови людини, а також самокерованих автомобілів (self-driving cars). Наше майбутнє пов'язане з активним повсякденним використанням цих технологій. Власних розробок чи наукових публікацій на цю тему не маю, але активно читаю усі свіжі новини. В Сан-Франциско, де проживаю останні 6 років, проводиться чимало конференцій, присвячених Machine Learning, AI & Self driving cars.

Наскільки мені відомо, вже сьогодні випускники УжНУ залучаються до розвитку Alma mater шляхом проведення різноманітних конференцій, присвячених розробці програмного забезпечення, а також підтримки програми інтернів у своїх компаніях. Колишні студенти УжНУ також активно лобюють інтереси альма-матер в своїх компаніях, здобуваючи спонсорство. Тобто є можливість активної підтримки матеріальної бази, а також потенційного працевлаштування випускників рідного ВНЗ.

НАВЧАННЯ В УЖНУ ВИЗНАЧИЛО МОЮ ПРО- ФЕСІЙНУ КАР'ЄРУ

Кандидат фізико-математичних наук, розробник програмного забезпечення в ІТ-компанії «JustAnswer» (м. Сан-Франциско, США)
СЕРГІЙ ВАСИЛЬЄВ

ФІЛФАК КЛАСИЧНИЙ І МОДЕРНИЙ У СПОГАДАХ І РОЗДУМАХ ВИПУСКНИКІВ

Декан філологічного факультету,
кандидат філологічних наук, доцент
ГАЛИНА ШУМИЦЬКА

Філологічний факультет як один із найстаріших структурних підрозділів вишу завжди був і залишається дуже різним за віком, науковими інтересами, уподобаннями. Нині він глибоко національний і полікультурний. Класичний і модерний. Вільнодумний. Ніби дівочий і все-таки чоловічий (збалансований). Тут шанують грандів. Сміливо експериментують. З вірою дивляться у майбутнє.

Сучасний філфак – це три спеціальності, у межах яких запроваджено десять освітніх програм, численний студентсько-викладацький колектив, це більш ніж сімдесятирічна історія становлення й розвитку мовознавчих, літературознавчих, журналістикознавчих шкіл, це тисячі випускників, які сформували й формують інтелектуальну еліту країни. Серед вихованців факультету – добре відомі на Закарпатті і далеко за його межами науковці, письменники, педагоги, громадські діячі, політики, журналісти, прес-секретарі, бізнесмени тощо. Нині на факультеті працює 7 докторів наук, професорів і більш ніж півсотні кандидатів наук, доцентів, викладачів, які теж колись були студентами цього структурного підрозділу, а нині діляться знаннями й досвідом з молоддю під час аудиторних занять та в позаурочний час, на засіданнях студентських наукових гуртків, засіданнях прес-клубу молодого журналіста «Медіаперспективи», літклубу «Читаємо разом».

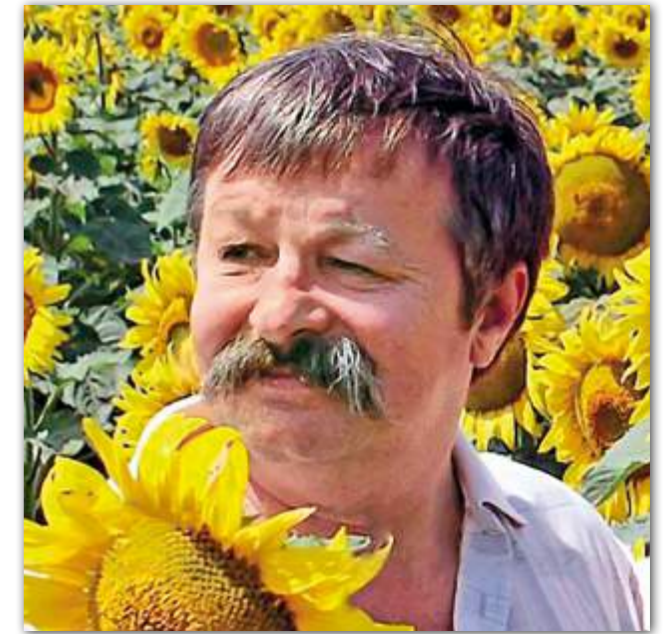
Ми зібрали враження кількох філфаківців, які реалізували себе у науці, педагогіці, видавничій діяльності, журналістиці, мистецтві, – радо знайомимо вас із ними.

— Для мене філологічний факультет Ужгородського університету, де я навчався з 1970-го до 1975-й року, – не просто спогад і ностальгійні роздуми. Склавши вступні іспити на філфак, а не в художнє училище, куди теж готувався після ізостудії Золтана Баконі, я обрав дорогу пошуку і служіння Слову. Слову – українському, яке в ті роки було під оптичним прицілом, чого я спершу й не знав. Але й пройшовши тернову дорогу і здобувши диплом викладача української мови та літератури, я вже був поетом, автором опальних поетичних симфоній, автором сам- і там-видаву, за що пізнав обшуки і допити, та все-таки не вилетів із університету з «вовчим» білетом...

Академічні студії були непростими, але я був чесним студентом і пройшов усі іспити й заліки, причому в таких суворих менторів, як професори П. П. Пономарьов і Й. О. Дзендзелівський, а науковим керівником дипломної роботи в мене був проректор – професор М. П. Лакиза. Зберіг у пам'яті образи П. П. Чучки, П. М. Лизанця, В. Г. Чумака, М. М. Федаки, З. М. Ніколаєнко, Ю. Д. Туряниці. Дуже багато мені допоміг, зігравши неперебутню роль, В.С. Поп. Завдяки йому я став старостою літературознавчого гуртка і старостою літстудії УжДУ імені Юрія Гойди. Уклін мій через літа незабутньому академічному керівнику К. Й. Галасу, поету й історичному граматику. З сином академкерівника Борисом ми дружили до останнього його подиху – у Фейсбуці зберігається наше листування, як і на електронній пошті...

Я пройшов непрості шляхи-дороги, нелегке життя прожив, аби не легковажити. Кожної першої суботи серпня мої колежани збираються біля колишнього корпусу філфаку і фотографуються коло «червоної філармонії», де вперше знялися ранньої осені 1970-го року. Збираюся в дорогу до юності і я.

А тим часом – уклін і привіт сьогочасному керівництву факультету.

Дмитро Кремінь,

випускник українського відділення
1975 року, лауреат Державної премії
України імені Тараса Шевченка,
Міжнародної премії імені І. Кошелівця,
літературних премій імені В. Свідзінського,
імені Зореслава, імені В. Сосюри,
В. Чумака, Л. Вишеславського, М. Аркаса,
заслужений діяч мистецтв України,
доцент Міжнародного класичного
університету імені Пилипа Орлика,
професор Миколаївського обласного
інституту післядипломної педагогічної
освіти

Олена Камінська,

випускниця російського відділення 1990 року, Почесний громадянин Ужгорода, перший кавалер Ордена ім. Марії Терезії, депутат Ужгородської міськради, художній керівник народного художнього колективу «Студія сучасного танцю «Бліц»

— У студентські роки я багато читала, і на деякі речі відкрилися очі саме під час навчання. Від педагогів дізналася про літературу, якої раніше не знала. До того ж навчалася у період, коли чимало письменників були заборонені, тому про них і їхні книги ми дізнавалися від викладачів. Як філолога, мене дуже дратують помилки в оголошеннях, статтях, коли це написано неграмотно. Хоч вивчала російську мову, українською розмовляю, вдосконалюю її, помічаю помилки.

Зі студентського періоду пригадую наші поїздки на фольклорну практику, а також все, що пов'язано з Людмилою Вадимівною Лимоною. Вона була дуже активна тоді, думаю, що і сьогодні. Запалювала студентів своїм креативом, неординарністю і виховувала нас. Звичайно, нас навчали й інші професіонали своєї справи. У студентські роки я багато їздила, танцювала, тому вдячна всім, хто мене відпускав, хто з повагою ставився до мого захоплення. Взагалі в мене було багато викладачів, які навчали своїм прикладом, ставленням.

Тетяна Літераті,

випускниця відділення журналістики 2005 року, заслужений журналіст України, лауреат обласної премії в галузі журналістики та Ужгородської міської премії імені П. Скуняця

— Студентство посідає особливі – яскраві й насичені – сторінки у пам'яті. Це те, що буде зі мною все життя. Просто класний незабутній час! Вивчала те, що було до душі, не женучись за високими балами з усіх предметів, а найцікавішою частиною навчання стала практика. У газеті замість визначеного періоду студентської практики завжди сиділа все літо – мені було цікаво, я хотіла знати, що й до чого. Вважаю, що журналістика – це передусім практика, тому вже з IV курсу почала працювати в газеті. Але за базові знання досі дуже вдячна рідному університету, бо саме там мене навчили бути відповідальною, все встигати, багато працювати й досягти поставленої мети.

— На філологічний факультет Ужгородського університету я прийшов після Хустської школи-інтернату в середині сімдесятих років минулого століття. Звісно, серцем філфаку були його викладачі й студенти. Найпотужніша кафедра української мови з професором-славістом і діалектологом Йосипом Дзєндзелівським, про котрого в студентському середовищі ходили анекдоти. Та й слухати Йосипа Олексійовича тямущому студенту було цікаво. Від Кирила Галаса в мене любов до закарпатських топонімів у поезії. «Професором моралі» називали студенти Василя Івановича Добоша – його схемами аналізу речення користуюся 37 років після студентських конспектів. Кафедра української літератури теж захоплювала постатями. Петро Петрович Пономарьов – учень Миколи Зєрова, вчитель Лідії Григорівни Голомб. Я тоді вперше почув про Зєрова, а від Лідії Григорівни про «Молоду музу». Скільки ми винні цій факультетській професурі споминів, бо майже всіх їх вже немає на світі...

Вже прожито більше, ніж залишилося жити. То переконано можу сказати: вдячний філологічному факультету за опанування сучасної української літературної мови, за знання закарпатської діалектології та ономастики, за те, що не шукав іншого факультету й університету, як тих, що були найближчі до рідної домівки. Зрештою, за те, що маю в житті й творчості нашу прекрасну Срібну Землю. За те, що маю філологічну родину.

Тож хай квітне наш філологічний факультет ружею й береже дух тих людей, які ходили молодими його коридорами.

Петро Мідянка,

випускник українського відділення 1982 року, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка в галузі літератури, лауреат Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року-1998», член українського відділення ПЕН-клубу, вчитель української мови і літератури

Наталія Ребрик,
проректор Закарпатської академії
мистецтв,

Іван Ребрик,
директор видавництва «Гражда»,
– випускники українського
відділення 1983 року:

— Дивовижних п'ять студентських років (з 1978-го до 1983-го – час, коли жили ідеї Володимира Ілліча, а правив дух Леоніда Ілліча, коли дозволено і часто езопівською мовою вивідувалася правда, коли Шевченко був революціонером-демократом, а читати вірші Симоненка було майже кривою) сформували нас, хай як це пафосно прозвучить, свідомими своєї високої місії. Наші душі були просвітлені спілкуванням – саме спілкуванням, а не просто лекціями! – з достойниками української гуманітарної науки – Й.О. Дзензелівським, М. П. Лакизою, П. П. Чучкою, К. Й. Галасом, Л. Г. Голомб, Н. І. Вигоданець, Т. М. Розумик, Ю. І. Балогою, Н. С. Ференц, В. І. Добошем, Й. О. Баглаєм, З. Г. Ніколаєнко, М. М. Федакою, Р. В. та М. І. Сюськами, І. І. Фекетою, В. Г. Чумаком... А ще ми завжди мали можливість зустрічі з письменниками, що приїжджали на Закарпаття: Олесем Гончаром, Дмитром Павличком, Борисом Олійником, скажімо, чи з відомими закарпатськими: Іваном Чендеем, Петром Скунцем, Юрієм Керекешем та ін. Ну, й живими легендами, якими були в тому часі Дмитро Кремінь, Микола Матола, їх наздоганяв Петро Мідянка та й ми самі ладувалися в літературу... Певно, найбільший вплив на нас (мене – Наталку Ялч, та мого чоловіка – Івана Ребрика) мав Кирило Галас. У споминах до його 90-річчя Іван писав: «Кирило Галас поставив мені хребет. Я гадав, що мав його й до того, коли, як дипломований уже педагог, як майже поет і літературознавець, прийшов до нього восени 1983-го. Мої хребці хряскотіли, мов порожні консервні банки, і часто було боляче. До року я вже досить певно тримався на ногах. А невдовзі відчув наявність внутрішньої опірності до не завжди прихильного світу. Зауважу, що пам'ять має

якийсь внутрішній запобіжник, і чимало важливих подій, фактів, розмов тощо я підсвідомо відносив до пізнішого часу, десь там, на перебудовні роки, на період гласності. Однак, переглядаючи старі свої записники, з неймовірним захватом конкретизую, що про Августина Волошина, Карпатську Україну, Красне Поле він мені розповідав 1984-го року, і ці надивовижу живі картини постають перед моїми очима при кожному наближенні до теми. І про коріння та джерела русофільства та русинства на Закарпатті, і про механізми формування радянських міфів, і про «визволення», і про колективізацію. І про мову, і про літературу. І це важливо». Підписуюсь під кожним словом, пригадуючи його примружене око, загадкову усмішку і коронну фразу: «Як там, невісточко?...» (він був академіком у Івана в першій групі, а я вчилася у другій). Та незабутніми залишаються принагідні зустрічі уже після закінчення університету, як правило, десь на ринку чи в місті: ми годинами могли стояти з подружжям Галасів, обговорюючи літературні справи. Саме він відкрив нам очі на Дмитра Вакарова і Юрія Станинця, навчив критично читати художні тексти і відповідально ставитися до того, що пишеш... Дуже шкодуємо, що так і не видали його словник топонімів та книгу «Із роздумів про наше»...

Цікавий спогад, пов'язаний з Миколою Лакизою: проходячи практику в загальноосвітній школі на четвертому курсі, я поконфліктувала з директором щодо патріотичного виховання молоді: слід виховувати учнів на масових заходах чи краще це робити камерно, індивідуально. Микола Панасович не тільки став на мій захист, а й публічно виступив на рівні обкому партії проти «радянського чиновника» і домігся його звільнення з посади як такого, що не

дбає про духовно-патріотичне зростання майбутніх поколінь на прикладі поведінки попередніх.

Філфак не просто дав нам знання, він дав розуміння життя, виробив певну лінію поведінки, утвердив ті моральні принципи, яким не можна зрадити вже ніколи.

Цього року виповнюється 35 років, як ми закінчили українську філологію. Але тісні стосунки з рідним факультетом не переривалися і продовжують тривати донині. Наші викладачі стали нашими авторами у родинному видавництві «Гражда»; вони вивчили вже наших дітей – син Андрій теж закінчив ужгородський філфак; кожен із нас співпрацює з факультетом на різних рівнях і в різних заходах; ми гордимось його сучасними досягненнями і віримо, що в них є і частка нашої праці.

Підготувала
Наталія Толочко

Сполучені Штати Америки

Керівник підрозділу – **Юлій Єлінек**

Доктор фізико-математичних наук, професор, науковий співробітник Аргонської національної лабораторії (м. Чикаго). E-mail: jellinek@anl.gov

Члени підрозділу:

Ігор Айзенберг – доктор фізико-математичних наук, професор Манхеттенського коледжу (e-mail: igor.aizenberg@manhattan.edu); **Тарас Олексик** – професор-генетик, директор Карибського геномного центру Університету Пуерто-Рико.

Німеччина

Керівник підрозділу – **Костянтин Рущанський**

Кандидат фізико-математичних наук, постдокторант Інституту твердого тіла (м. Юліх). E-mail: rushchanskii@gmail.com

Член підрозділу:

Дмитро Симочко – кандидат фізико-математичних наук, науковий співробітник Інституту ядерної фізики Технічного університету (м. Дармштадт).

Ізраїль

Керівник підрозділу – **Надія Голдовська**

Доктор філософії, професор, завідувач відділу стандартів та частоти Національної фізичної лабораторії, відповідальна за державний стандарт часу і частоти та національну шкалу часу. E-mail: Nadya.goldovsky@economy.gov.il

Члени підрозділу:

Віктор Голдовський – науковий консультант лабораторії спектроскопії плазми Інституту ім. Вайцмана (e-mail: viktor@hill-berry.com); **Лариса Ідзинська** – співробітниця мед-центру в Тель-Авіві; **Ольга Голдовська** – виконавчий директор компанії «Beautyfeel».

Японія

Керівник підрозділу – **Роман Селянчин**

Кандидат фізико-математичних наук, науковий співробітник Університету Кюсю. E-mail: romanselyanchyn@gmail.com

Угорщина

Керівник підрозділу – **Олександр Кокенеші**

Доктор фізико-математичних наук, професор кафедри експериментальної фізики та нанотехнологій Університету м. Дебрецен. E-mail: kiki@science.unideb.hu

Румунія

Керівник підрозділу – **Ірина-Любов Горват**

Кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Повітового музею Сату-Маре.

E-mail: irinaliubahorvat@gmail.com

Чехія

Керівник підрозділу – **Тарас Чутора**

Докторант Інституту фізики Чеської академії наук. E-mail: chutora@fzu.cz

Польща

Керівник підрозділу – **Євген Шерегій**

Доктор фізико-математичних наук, професор Університету м. Жешув. E-mail: sheregii@ur.edu.pl

м. Київ

Степан Віднянський

Доктор історичних наук, професор, завідувач відділу Інституту історії України НАН України, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Член ради Міжнародної асоціації випускників УжНУ.
E-mail: stepanvid@ukr.net

Ужгородський район

Олег Адамчук

Почесний консул України в Словацькій Республіці, директор ТОВ «Інтерфіл». Член правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ.
E-mail: Oleg.Adamchuk@interfill.ua

м. Ужгород

Олександр Білак

Заступник Ужгородського міського голови. Член правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ.
E-mail: obilak@ukr.net

Виноградівський район

Микола Палінчак

Доктор політичних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ». Член правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ.
E-mail: mykola.palinchak@uzhnu.edu.ua

м. Свалява

Павло Ганинець

Генеральний директор ТОВ «Сузір'я» (санаторій «Квітка полонини»), заслужений лікар України, почесний доктор з екології, член-кореспондент Міжнародної академії освіти і науки. Член правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ.
E-mail: kvitka_polonyny@ukr.net

м. Рахів

Микола Бережанський

Заступник голови громадської ради при Закарпатській облдержадміністрації. Член правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ.
E-mail: b_nik_nik@bigmir.net

м. Тячів

Іван Ковач

Тячівський міський голова. Керівник відокремленого підрозділу Міжнародної асоціації випускників УжНУ, у м. Тячів.
E-mail: miskrada@tyachiv-city.gov.ua

Міжгірський район

Володимир Росоха

Директор природничо-гуманітарного коледжу ДВНЗ «УжНУ». Член правління Міжнародної асоціації випускників УжНУ.
E-mail: rosocha1@ukr.net

правління Іван Артёмов, директор ТОВ «Інтерфіл» Олег Адамчук, Микола Березанський, Наталія Толочко, а також **декани факультетів університету**: фізичного – Володимир Лазур, економічного – Віталій Сержанов, хімічного – Василь Лендел, інженерно-технічного – Іван Туряниця, математичного – Михайло Повідайчик, працівник відділу інформаційної та комунікативної роботи Асоціації випускників Людмила Середа.

На початку зустрічі Олег Адамчук представив французького партнера ТОВ «Інтерфіл» - Давида Міллошо, який керує промисловим холдингом «Fareva», а також розповів про роботу ужгородського підприємства. Товари побутової хімії у приміщеннях сучасного «Інтерфілу» виготовляли з 1971 року. У радянський період тут максимально працювали 900 осіб. У 90-х роках підприємство було приватизовано і створено товариство «Henkel-Ужгород». Невдовзі ним зацікавилися французькі інвестори, що сприяло налагодженню партнерства з «Fareva».

Про діяльність холдингу розповів Давид Міллошо, а також продемонстрував відеопрезентацію. «Fareva» розпочала свою роботу у 1990 році у Франції. Сьогодні виробництво стрімко розвивається, холдинг володіє 40 заводами по всьому світу. Якість продукції, яку виготовляють, однаково бездоганна у будь-якій країні. Людина, клієнт, екологія – ключові поняття, яким «Fareva» приділяє найбільше уваги у своїй діяльності.

Протягом тривалого часу підприємство «Інтерфіл» було одним із найбільших платників податків у Закарпатті – сплачували до бюджету близько 300 мільйонів гривень. Сьогодні ситуація на підприємстві значно погіршилася, оскільки обсяги продукції, яку тут виготовляли, скоротилися до 20 %. Із загальної кількості виробничих площ 80 % не-

робочі. Цехи із виробництва парфумів, аерозолів не працюють вже три роки, оскільки вся продукція розповсюджувалася на пострадянські країни за транзиту Росії, який сьогодні заборонено. Тож уся продукція «Інтерфіл» йде на український ринок.

Члени правління Асоціації випускників спільно з деканами побували у чотирьох цехах підприємства, зокрема у цеху make-up, діяльність якого призупинена, однак може бути відновлена за участі студентів УжНУ. Для однієї зміни тут потрібно 100 осіб, а планують організувати три зміни. Продукцію завозитимуть з Італії, а в Ужгороді її будуть фасувати, упаковувати. Якщо зміна виконує повний обсяг роботи, вона отримує заплату, якщо перевиконує – премію. Працівників забезпечують обідами, покриваючи майже всю суму їхньої вартості.

Студентів УжНУ планують брати на роботу за контрактом, із записом у трудовій книжці, за бажання. Графік роботи для молоді можуть розробити з

На засіданні правління ГО «Міжнародна асоціація випускників УжНУ» в кінці минулого року було підтримано ініціативу члена правління, директора ТОВ «Інтерфіл» **Олега Адамчука** щодо розроблення механізму співпраці університету з підприємством і водночас матеріальної підтримки Асоціації за рахунок певних відрахувань.

Початком реалізації цього рішення стало виїзне засідання членів правління Асоціації спільно з деканами факультетів вишу, які відвідали зазначене підприємство і зустрілися з його менеджментом. Виїзне засідання мало на меті ознайомлення з виробництвом, налагодження співпраці, що в подальшому сприятиме працевлаштуванню студентів на ТОВ «Інтерфіл».

У виїзному засіданні правління взяли участь голова правління, проректор Олександр Сливка, заступник голови

«ІНТЕРФІЛ» ПРОПОНУЄ СТУДЕНТАМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

урахуванням навчальних потреб, щоб не зашкодити навчальному процесу, зробити зміни у той час, коли буде вигідно студентам. Крім цього, робота на ТОВ «Інтерфіл» не потребує додаткового навчання, процес виробництва механізовано, більшість роботи виконує техніка, тож студентам запропонують роботу пакувальників, контролерів тощо.

Голова правління Асоціації, проректор Олександр Сливка, підсумовуючи виїзне засідання, вважає, що співпраця УжНУ з підприємством може мати хороші результати.

«Було би неправильно, якби університет не звернув увагу на підприємство, яке хоче розвиватися. Крім того, будь-яке виробництво цікавить робоча сила на рівні фахівця загального профілю і високого профілю, причому співвідношення тут 10 до 1. Сучасні технології забезпечують робочий процес, тому підприємства потребують людей, які можуть і хочуть працювати. Ми можемо працевлаштовувати випускників і дати можливість студенту заробити. Має бути контакт із роботодавцем, а в деканатах маємо створити такі умови, аби студент працював без шкоди для навчального процесу. Важливо продума-

ти, як можна узгодити навчальні робочі плани з виробництвом. Можливостей співпраці чимало. Одна з них – робота під час практики, яка не обов'язково має бути одночасно на всіх факультетах», – вважає проректор.

На підприємстві та в УжНУ розмірковували над оптимальною моделлю поєднання роботи і навчального процесу для студентів. Запланували зустрічі представників «Інтерфілу» зі студентами різних факультетів. Затим для всіх охочих вирішили сформувати графік зайнятості, аби студенти могли підзаробити без шкоди для навчання.

***

Відтак Асоціація провела серію зустрічей зі студентами вишу з метою працевлаштування молоді. Перші зустрічі відбулися в березні з представниками фізичного, математичного, економічного й інженерно-технічного факультетів й були спрямовані на ознайомлення з діяльністю «Interfill», умовами працевлаштування, обсягами роботи, а також можливостями, які компанія готова запропонувати студентам.

Зі студентами зустрілася менеджер з персоналу товариства «Interfill» **Яросла-**

ва Приймак. На початку розмови вона детально розповіла про «Interfill», який є дочірньою компанією французького холдингу «FarevaGroup», а також продемонструвала іміджеві відео.

Підприємство працює у режимі змін і готове запропонувати вигідні умови для молоді, зокрема офіційне працевлаштування. Студентам пропонують роботу машиніста розфасувально-пакувальних машин, пакувальника, оператора косметичної лінії. Робота нескладна, – переконує менеджер товариства. Для осіб з технічною освітою є перспективи інших посад, кар'єрного зростання, особливо якщо молодь володіє англійською.

Працівники забезпечені транспортом, студентів теж обіцяють доставляти на місце роботи. На території «Interfill» є їдальня, частину витрат на харчування покриває роботодавець. Товариство працює за міжнародними стандартами, забезпечує працівників спецодягом.

На тому, що студенти зможуть покращити своє матеріальне становище, здобути новий досвід і при цьому не зашкодити навчанню, зазначив і заступник голови правління Асоціації випускників УжНУ **Іван Артёмов.** Він переконаний, що в умовах скорочення кількості стипендій такий варіант підробітку може бути прийнятним для молоді. Саме тому асоціація й ініціювала серію подібних зустрічей на різних факультетах.

Компанія взяла на себе зобов'язання розробити гнучкий графік роботи для студентів, який би не заважав їхньому навчанню, а також з'ясувати питання, які найбільше хвилюють молоді, і з тим розпочати процедуру працевлаштування в «Interfill».

Підбиваючи підсумки зустрічі декан фізичного факультету **Володимир Лазур** зазначив: *«Ми стикнулися з проблемою, коли більшість студентів працює, через що пропускає пари, що врешті негативно впливає на навчання. Тому дуже добре, що члени правління Асоціації, проректори*

УжНУ підказали нам, як оптимізувати це питання, аби студенти заробляли і не пропускали пар. Після того, як обмежили кількість студентів, які отримують стипендію, ми бачимо, що ті 60 %, які залишаються, потребують матеріальної підтримки. І ми раді, що нас почули, пішли нам назустріч і готові підлаштуватися під потреби молоді. Наразі ми думаємо над графіком роботи. Це може бути варіант, коли студентам ставлять у розклад додаткові пари, аби один день на тиждень вони могли працювати. У наших студентів дуже багато лабораторних робіт, саме це питання потрібно оптимізувати. Якщо зарплата буде достойна, то студенти й самі намагатимуться якнайкраще вийти із ситуації».

***

Реалізацію ініціативи поєднання роботи студентів у ТОВ «Інтерфіл» із навчальним процесом розглядали на засіданні правління і в червні 2018 р. *«Товариство не відмовляється від намірів співпраці. Ми взяли невелику паузу, яка була викликана тим, що наше підприємство суттєво залежить від партнерів, замовників, тому не все вдалося реалізувати на початковому етапі. Сьогодні хочемо завершити облаштування цехів і після цього будемо готові працевлаштувати велику кількість студентів. Наразі готові зустрічатися з тими, хто виявив бажання працювати, а після завершення екзаменаційної сесії плануємо запропонувати молоді роботу на повну зміну. Зі студентами технічних спеціальностей готові почати діалог вже завтра. І готові надалі співпрацювати з університетом. Нам буде потрібна велика кількість персоналу», – відзначила під час засідання менеджер з персоналу ТОВ «Інтерфіл» **Ярослава Приймак.***

Наталія Толочко,
прес-секретар Асоціації
Фото медіацентру УжНУ

Голова правління Асоціації
ОЛЕКСАНДР СЛИВКА

ШАНОВНІ ЧЛЕНИ АСОЦІАЦІЇ!

Основною метою створення Міжнародної асоціації випускників УжНУ, як зазначено в її Статуті, є об'єднання зусиль випускників усіх поколінь для розвитку Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», збереження та примноження його традицій і духовних цінностей; захист законних соціальних, економічних, творчих та інших інтересів своїх членів.

Серед цілей Асоціації особливе місце займають проблеми збереження та забезпечення наступності в традиціях та духовних цінностях поколінь випускників університету; створення умов для спілкування випускників, студентів та викладачів, забезпечення інформаційного обміну між випускниками; підвищення престижу університету як провідного навчального закладу світового рівня; проведення постійного моніторингу можливостей залучення талановитої молоді з числа випускників шкіл для навчання в університеті, а також їх працевлаштування після отримання вищої освіти; сприяння отриманню університетом грантів, благодійних і цільових коштів та майна, які безкоштовно надаються українськими та іноземними благодійними організаціями і громадянами; сприяння ресурсному забезпеченню освітніх, наукових, технологічних і культурних проектів вишу.

З приємністю зазначу, що нашою громадською організацією започатковано

системний підхід до реалізації багатьох складових роботи.

Зокрема, цілеспрямовано ведеться робота з організації відокремлених підрозділів Асоціації в області та за межами України. Налагоджено контакти з випускниками, що працюють в Японії, Сінгапурі, Великобританії, Австрії та Німеччині. Успішно розпочали діяльність осередки Асоціації в ряді країн Європейського Союзу, США, Ізраїлі.

Важливим підтвердженням актуальності створення Асоціації випускників є те, що до участі в ній долучилось чимало знакових постатей - Русин Василь Іванович, Курах Іван Ілліч, Рішко Олександр Адальбертович, Шимон Людвик Людвикович, Петнегазі Дезидерій Сигізмундович, Рівіс Михайло Михайлович, Мандрик Іван Олександрович, Поляк Степан Степанович, Міца Олександр Володимирович, Натуркач Руслана Павлівна та багато інших випускників, якими пишається Ужгородський національний університет.

Розпочато підготовчу роботу з відродження баз відпочинку «Скалки», «Плішки», «Колочави». Зокрема, заступник голови правління проф. С.І. Устич розробляє Концепцію створення науко-

во-інформаційного і рекреаційно-культурного центру УжНУ шляхом реорганізації існуючих баз і профілакторіїв, які приходять у занепад через відсутність фінансування.

Радує те, що на звернення правління Асоціації щодо співпраці активно відгукуються наші випускники – визначні науковці університетів країн ЄС та США.

Багато з них запропонували допомогу з проблем підготовки та стажування магістрів і аспірантів УжНУ на базі передових лабораторій в університетах Європи та США. Ця ідея успішно втілюється в життя І. Айзенбергом, доктором фізико-математичних наук, професором Манхеттенського коледжу в США.

В той же час існує чимало питань щодо підключення випускників-ветеранів до роботи з шкільною молоддю та залучення кращих до навчання в університеті. Низка інших дуже цікавих проєктів Асоціації знаходяться в стадії вирішення.

І наостанок відзначу, що Міжнародна асоціація випускників за неповних два роки свого існування засвідчила ефективність роботи. Важливу роль у цьому відіграють члени правління та працівники його виконавчого апарату, а саме:

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ПРАВЛІННЯ:

- **Сергій Устич** – доктор соціологічних наук, професор, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чеській Республіці та Словацькій Республіці
- **Іван Артёмов** – кандидат історичних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту євроінтеграційних досліджень

ЧЛЕНИ ПРАВЛІННЯ:

- **Павло Ганинець** – генеральний директор ТОВ «Сузір'я» (санаторій «Квітка полонини»), заслужений лікар України; завдяки фінансовій підтримці якого Асоціація видає вже другий «Вісник»
- **Олег Адамчук** – Почесний консул України в Словацькій Республіці, директор ТОВ «Інтерфіл»
- **Володимир Лазур** – доктор фізико-математичних наук, професор, декан фізичного факультету Ужгородського національного університету
- **Іван Чаварга** – кандидат історичних наук, доцент, проректор з навчальної роботи (1965-1981 рр.)
- **Наталія Толочко** – прес-секретар Міжнародної асоціації випускників, викладач кафедри журналістики
- **Олександр Білак** – заступник Ужгородського міського голови

- **Євген Станішевський** – генеральний директор ТОВ «PIK-U»
- **Володимир Росоха** – директор природничо-гуманітарного коледжу ДВНЗ «УжНУ», викладач вищої категорії
- **Тамара Суран** – кандидат філологічних наук, голова первинної профспілкової організації викладачів та співробітників ДВНЗ «УжНУ»
- **Руслана Волошин** – заступник начальника юридичного відділу
- **Йосип Головач** – кандидат фізико-математичних наук, директор НДІ засобів аналітичної техніки ДВНЗ «УжНУ»
- **Микола Палінчак** – доктор політичних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ»
- **Микола Бережанський** – кандидат економічних наук, заступник голови громадської ради при Закарпатській облдержадміністрації
- **Марія Бадида** – кандидат економічних наук, доцент, начальник Державної податкової інспекції у м. Ужгород
- **Людмила Середа, Світлана Зуб, Тетяна Хохол і Анастасія Артёмова** – працівники відділу комунікацій та інформаційної роботи Міжнародної асоціації випускників, провідні спеціалісти ННІ євроінтеграційних досліджень

24 березня 2017 року Вчена рада університету підтримала пропозицію ініціативної групи про створення Міжнародної асоціації випускників Ужгородського національного університету. Асоціація успішно пройшла державну реєстрацію, її включено до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та громадських формувань. ГО взято на облік Державною податковою інспекцією м. Ужгорода.

Перші кроки становлення Асоціації засвідчили, що це громадське об'єднання сприяє зростанню престижу університету та залученню потужного потенціалу випускників різних поколінь, які працюють у багатьох країнах світу. Свідченням цього є активність, проявлена вченими та науковцями – випускниками університету, які проживають і працюють в Ізраїлі, США, Німеччині, Австрії, Словаччині, Румунії, Польщі, Угорщині, що об'єднані в окремі осередки Асоціації в цих країнах.

Матеріали, вміщені в цьому випуску нашого «Вісника», дають можливість ознайомитися з етапами становлення Асоціації, долучитись до обговорення перспектив розвитку громадського об'єднання, а також запропонувати нові ідеї для розвитку нашого громадського об'єднання за допомогою сайту Асоціації.

Щодо найближчих планів правління Асоціації, то вони такі:

Перше. Завершення роботи зі створення бази даних випускників університету на кожному з факультетів, в першу чергу тих, хто належить до таких категорій: **академіки та члени-кореспонденти НАН України та галу-**

ХРОНОЛОГІЯ СТАНОВЛЕННЯ І ЗАВДАННЯ НА ПЕРСПЕКТИВУ

Заступник голови правління Асоціації,
відповідальний редактор «Вісника»
ІВАН АРТЬОМОВ

зевих академії наук; лауреати Державної премії України; заслужені працівники галузевих наукових напрямів (заслужені юристи, винахідники, лікарі та ін.); депутати Верховної Ради України; співробітники дипломатичного корпусу; видатні громадські діячі; очільники (голова, заступники) обласної ради та обласної адміністрації; заслужені професори УжНУ; колишні проректори УжНУ та декани факультетів.

Створення такої бази даних сприятиме оперативному обміну інформацією між студентами, викладачами, випускниками, друзями, партнерами. Допоможе в профорієнтаційній діяльності вишу. Крім цього, дозволить привернути увагу до проблем вищої освіти.

Узагальнення та моніторинг цих даних дасть можливість правлінню більш предметно працювати з випускниками, які бажають приєднатись до Асоціації і надавати конкретну допомогу, що сприятиме підвищенню іміджу та успішному розвитку УжНУ.

Друге. Продовжити організаційне зміцнення структурних осередків Асоціації в районах і містах області із залученням до активної співпраці з УжНУ керівників державних структур і органів місцевого самоврядування, спираючись, в першу чергу, на підтримку і розуміння наших випускників, зокрема Рівса М.М. – голови Закарпатської обласної ради, Натуркач Р.П. – керівника апарату обласної державної адміністрації, Брензовича Л.І. – депутата Верховної Ради України та інших.

Третє. Активізація співпраці з відокремленими підрозділами Асоціації в країнах ЄС, США, Ізраїлі та надання їм інформативної допомоги про випускників УжНУ для комунікації і залучення їх до активної співпраці з університетом.

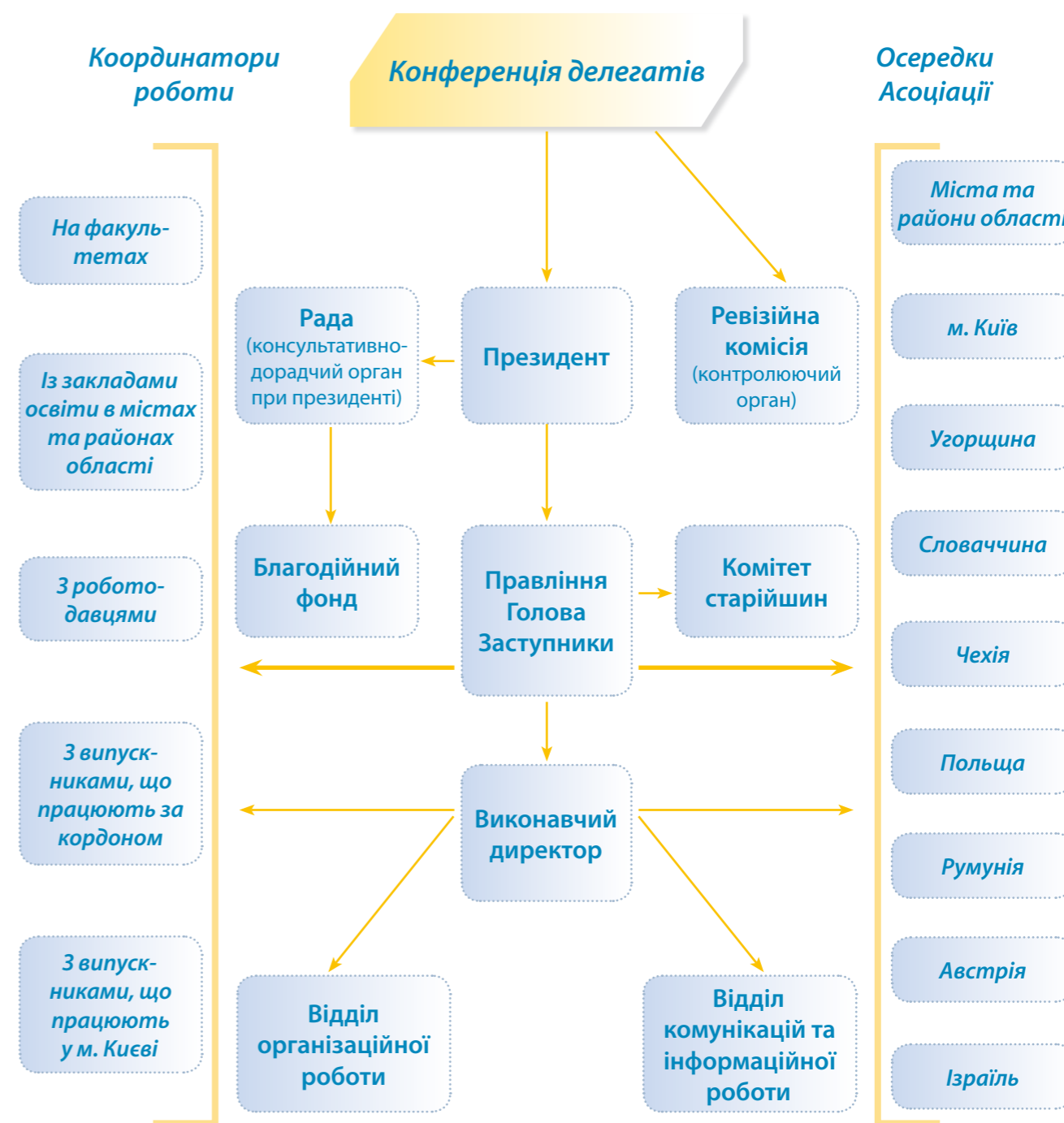
Четверте. Правління сподівається, що в планах роботи факультетів, інших підрозділів УжНУ з'явиться розділ «Робота з випускниками», і очолять її справжні менеджери – активісти Асоціації.

П'яте. Члени ради та правління Асоціації планують виїздити на місця для встановлення ділових контактів з керівництвом районів, міст та селищ з метою організації практичної роботи підрозділів і зміцнення кількісного та якісного складу громадської організації.

Шосте. Розробити Концепцію створення в УжНУ Науково-інформаційного та рекреаційного центру шляхом реорганізації існуючих санаторію-профілакторію «Скалка», гірськолижної бази «Плішка» та високогірної біобазу «Колочава». Важливо також активізувати роботу з обласними державними та громадськими структурами щодо пошуку потенційних спонсорів для реалізації цих планів.

Правління Асоціації з вдячністю та увагою розгляне всі пропозиції випускників Ужгородського національного університету та врахує їх у своїй роботі. Чекаємо на відгуки і пропозиції за електронною адресою: alumni.uzhnu@gmail.com та на сайті Асоціації випускників за посиланням: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/alumni_association/

СТРУКТУРА ГО «Міжнародна асоціація випускників ДВНЗ «УжНУ»

ПРО ВИПУСКНИКІВ І ВИКЛАДАЧІВ МАТЕМАТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

вийшла друком
500-сторінкова
книга-альбом,
приурочена
50-річчю
структурного
підрозділу

Зберегти для наступних поколінь математиків пам'ять про факультет, його викладачів та випускників – ось мета, яку прагне реалізувати колишній викладач і декан підрозділу, упорядник видання **Степан Поляк**. Книга, що побачила світ нинішнього року, – вже третє видання про матфак. Однак цього разу висвітлено не лише історію факультету – ідеться про всіх викладачів із максимально повною інформацією про них, а також випускників підрозділу.

Упорядник книги Степан Поляк вирішив акцентувати увагу саме на випускниках і викладачах, а їх за роки роботи підрозділу чимало – майже 7 тисяч.

– Ця книга доповнює попередні, адже факультет розвивається, у нас працює багато молодих викладачів, інформації про яких не було в попередніх виданнях. Так, у книзі наведено основні дані про 179 викладачів не тільки математичного, а й тих факультетів, де наші випускники викладають математичні дисципліни. Особливістю видання також є те, що в ньому представлено фото більшості з 6819 (на 2016 рік) випускників-математиків, – каже декан математичного факультету Михайло Повідайчик.

Для підготовки книги треба було опрацювати масу архівних даних, просканувати фотоальбоми випускників та підготувати сайт із цими ж даними в електронному вигляді. Тому до робочої групи долучився з десяток викладачів факультету, студентів та випускників.

– Я один з перших випускників математичного факультету, – розповідає Степан Поляк. – Прикипів душею до нього, присвятив йому значну частину свого життя. Багато чого знаю, бачив на власні очі – і все собі фіксував. У 1999 та 2006 роках вийшли дві попередні книги про математичний, але ця робота глибша, більш фундаментальна.

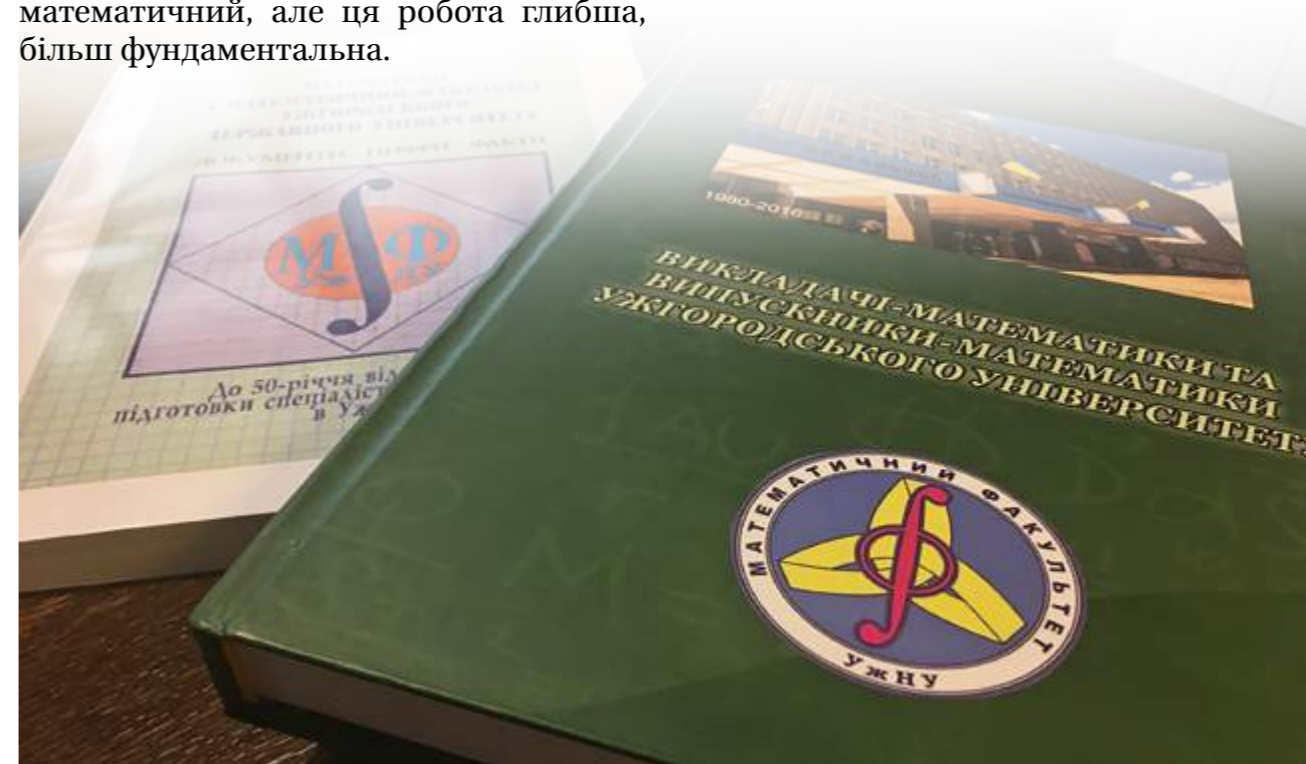
Ми знайшли фото майже всіх викладачів, а їх було 179 осіб. Крім того, за допомогою їхніх особових справ підготували біографії й опис наукової діяльності, публікацій. Також тут вміщено фото випускників факультету, уся інформація до 2016 року включно.

Видати книгу вдалося саме завдяки фінансовій підтримці небайдужих викладачів та випускників.

З виданням можна ознайомитися в університетській бібліотеці, а також у деканаті математичного факультету. Ініціатори видання сподіваються, що воно буде цікавим для випускників, а також дослідників історії УжНУ.

Ксенія Шокіна

Правління Асоціації висловлює вдячність небайдужим до історії рідного університету активістам з математичного факультету, які першими відгукнулися на пропозицію створити електронний реєстр випускників УжНУ.

ТОВ «СУЗІР'Я» – ФАВОРИТ УСПІХУ

Цю характеристику з повним правом можна віднести і до **Ганинця Павла Павловича-генерального директора ТОВ «Сузір'я»** (санаторію «Квітка полонини»), члена Правління Асоціації випускників УжНУ, заслуженого лікаря України, почесного доктора з екології, члена-кореспондента Міжнародної академії освіти і науки.

У 1974 році закінчив Ужгородський державний університет за спеціальністю «Лікувальна справа», у 2002-му р.

– Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету за спеціальністю «Правознавство». У 2007 році – Ужгородський національний університет за спеціальністю «Економіка підприємства». У 2011 році – Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету за спеціальністю «Адміністративний менеджмент». Лауреат та переможець численних вітчизняних та міжнародних рейтингів у різних номінаціях. Крацій менеджер 2007 року за версією Європейської бізнес-асамблеї, володар «Золотого Меркурія» – головної відзнаки міжнародного проекту, що вручається у рамках відомої іміджевої програми «Лідери XXI століття» за особистий внесок в оздоровлення вітчизняної економіки та розвиток інтеграційних процесів.

Завдяки вмілому керівництву Павла Ганинця в санаторії «Квітка полонини» нині справді європейський рівень комфорту і сервісу. Оздоровниця здобула бездоганну репутацію, є неодноразовим лауреатом рейтингу «Кращі підприємства України» в номінації «санаторно-курортні послуги». Санаторій здобув популярність не лише в Україні, а й далеко за її межами. Оздоровницю без перебільшення називають серцем української Швейцарії.

«Квітка полонини» – одна з кращих оздоровниць України, виняткової краси лікувально-оздоровчий заклад з продуманою архітектурою та широким спектром побутових та відпочинкових вигод. Санаторій розташований безпосередньо на родовищі Лужанських мінеральних вод, відомих не лише в Україні, а й далеко за її межами.

Санаторій «Квітка полонини» ТОВ «Сузір'я» – лідер санаторно-курортної галузі України, лауреат різноманітних міжнародних рейтингів

У двох корпусах санаторію одночасно мають змогу перебувати до п'ятсот гостей. До їх послуг – сучасна лікувальна база, затишні спальні корпуси. Щороку у «Квітці полонини» оздоровлюється до 10 тисяч осіб. Серед них чимало іноземців – з США, Ізраїлю, Німеччини, Італії, Азербайджану, Молдови, ОАЕ, Румунії, Словаччини, Росії, Білорусії тощо.

На відміну від інших санаторіїв, у «Квітці полонини» ТОВ «Сузір'я» для лікування використовують безпосередньо із родовищ три різновиди мінводи: «Лужанська-4», «Лужанська-7» та «Поляна Квасова».

Перші письмові відомості про «Лужанську-7» датовані 1463 роком. Існують свідчення про її розлив та вивіз на експорт (у Відень, Будапешт, Париж, Львів)

починаючи з 1800 року. Тоді вона називалася «Маргіт» (Маргарита).

У 1842 році в Будапешті на дегустаційному конкурсі мінеральна вода «Лужанська-7» була визнана однією з кращих за смаковими властивостями, а в 1885 році отримала золотий диплом на виставці мінеральних вод Європи в Парижі.

У ТОВ «Сузір'я» достойно прийняли естафету поколінь. Майже щороку і товариство, і мінеральні води «Поляна Квасова преміум», «Лужанська 4», «Лужанська - 7» здобувають звання кращих в Україні.

В оздоровниці широкий спектр показань для лікування: від гастроентерологічних захворювань до хвороб нирок та сечовивідної системи, цукрового діабету, порушення обміну речовин, опорно-рухового апарату.

Вас щиро вітає санаторій «Квітка полонини» ТОВ «Сузір'я»

лідер санаторно-курортної галузі України,
лауреат різноманітних міжнародних рейтингів

**Тільки в «Квітці полонини» -
найкраще від карпатської природи
і найдієвіше від сучасної медицини**

«Квітка полонини» ТОВ «Сузір'я» – одна з кращих оздоровниць України, виняткової краси лікувально-оздоровчий заклад з продуманою архітектурою та широким спектром побутових та відпочинкових вигод. Санаторій розташований безпосередньо на родовищі Лужанських мінеральних вод, відомих не лише в Україні, а й далеко за її межами. У двох корпусах санаторію одночасно мають змогу перебувати до п'ятсот гостей. До їх послуг – сучасна лікувальна база, затишні спальні корпуси.

На відміну від інших санаторіїв, у "Квітці полонини" ТОВ "Сузір'я" для лікування використовують безпосередньо із родовищ три різновиди мінводи: "Лужанська-4", "Лужанська-7" та "Поляна квасова".

У «Квітці полонини» максимальні побутові зручності для відпочиваючих, які, за бажанням, розміщуються в затишних номерах з різними рівнями комфортності – від звичайного однокімнатного двомісного до трикімнатних апартаментів. Харчування розраховане і на прихильників суворої дієти, і на справжніх гурманів. Працюють за індивідуальними замовленнями фахівці-кулінари в ресторані «Сузір'я», а за типом «шведського столу» – в ресторані дієтичного харчування «Квітка полонини». Рецептuru та технологію приготування страв розроблено з врахуванням рекомендацій провідних дієтологів кафедри гастроентерології, дієтології та ендоскопії Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика.

В оздоровниці широкий спектр показань для лікування: від гастроентерологічних захворювань до хвороб нирок та сечовивідної системи, цукрового діабету, порушення обміну речовин, опорно-рухового апарату. Лікувальний корпус обладнано найсучаснішою медичною апаратурою, тут можна здійснити діагностику та пройти майже півсотні лікувально-оздоровчих процедур, серед яких: іпотерапія (лікування їздою на конях), кріотерапія (лікування холодом), галотерапія («соляна печера»), фітопаротерапія («фітодіжка»), гірудотерапія (лікування медичними п'явками), озонотерапія (внутрішньовенне введення медичного озону), фітотерапія (траволікування), найсучасніша апаратна косметологія, пресо терапія, карбокситерапія та багато інших. У «Квітці полонини» – одне з кращих в Україні ванне відділення. В санаторії застосовуються практично всі апарати, що є в даний час в розпорядженні фізіотерапії. Високопрофесійні медичні спеціалісти. Майже 30 лікарів першої та вищої категорії, двоє кандидатів медичних наук. Консультації лікарів: гастроентеролога, ендокринолога, отоларинголога, педіатра, уролога, гінеколога, дерматолога, вертебролога, мануального терапевта, рефлексотерапевта, гірудотерапевта, ендоскопіста, іридіодіагноста, стоматолога, кардіолога, пульмонолога, психоаналітика тощо.

Ви будете зачаровані прекрасно облаштованою 10-гектарною санаторною територією. Її окрасою є екзотичні дерева та кущі, клумби і оригінальні скульптурні форми, міні-озерця з лататтям та затишні альтанки і лавочки для відпочинку, штучні озера, гірська річка, справжні витвори ландшафтної архітектури і навіть оаза з карпатською фауною. У «Квітці полонини» – один з найкращих у Закарпатській області критий плавальний басейн, збудований за оригінальним проектом. Розрахований басейн на дорослих та дітей, із підігрівом води. Тут є штучні водограї, масажери, джакузі. В оздоровниці – одна з небагатьох в рекреаційній системі конферма, розроблено систему іппотерапії (лікування їздою верхи), відпочиваючі мають змогу здійснити кінні прогулянки, покататися в кареті або взимку – на санях.

А ще до послуг наших гостей: перукарня, косметичний салон, тренажерна зала, кінозал, бібліотека, інтернет-кафе, безкоштовний Wi-Fi, більярд, спортивні та ігрові майданчики для дітей, дитяча кімната, обладнаний пляж біля гірської річки, різноманітні екскурсії, походи в гори, а також – цілодобова автостоянка, міні-маркет, ресторан, кафе, сувенірний ринок, аптека, поштове відділення, банкомат, пральня тощо. **Взимку для любителів активного відпочинку діють гірськолижні витяги та ковзанка.** В „Квітці полонини” доброзичливий, ввічливий колектив професіоналів. Всі – від покоївки до лікаря – щомиті готові Вам допомогти і зробити Ваш відпочинок приємним та незабутнім

Оздоровниця розташована в тихій місцевості – селі Солочин Свалявського району Закарпатської області, в долині річки Пиня, в оточенні гір з альпійськими луками, хвойним та листяним лісом. До найближчої залізничної станції м. Свалява – 5 км, до міжнародної автотраси Київ-Чоп – 2 км.

Адреса санаторію:
89325, Україна, Закарпатська обл., Свалявський р-н, с. Солочин.
Для контактів: відділ реалізації путівок –
тел./факс: (03133) 3-23-16, 3-23-39
тел. моб. +38(050) 963 06 95 +38(097) 461 36 65
e-mail: reception@kvitkapolonyny.com
www.kvitkapolonyny.com

ОСНОВНИЙ ЛІКУВАЛЬНИЙ ФАКТОР Санаторію «Квітка Полонини» –

**УНІКАЛЬНІ МІНЕРАЛЬНІ ВОДИ:
«Лужанська-4», «Лужанська-7», «Поляна квасова»**

«Квітка полонини» – єдиний заклад на Закарпатті, що має в три рази ширший спектр бальнеологічних лікувальних можливостей у порівнянні з іншими оздоровницями. Усе – завдяки потужним гідромінеральним ресурсам. Тут для лікування використовують три різновиди мінеральних вод: «Лужанська-4», «Лужанська-7» та «Поляна квасова». Причому мінеральна вода, яка є основним лікувальним фактором в оздоровниці, прямо з родовища мінералопроводом подається і в бювет, і у вигляді інших лікувальних методик та інші процедурні кабінети.

Комбіноване застосування трьох типів мінеральних вод суттєво розширює можливості та діапазон лікування, підвищує його ефективність.

Маючи в арсеналі три різновиди мінеральної води, у «Квітці полонини» зроблено все, щоб максимально використати цю унікальну можливість. Крім питного лікування мінеральними водами, їх застосовують і у вигляді інших лікувальних методик:

- натуральні мінеральні вуглекислі ванни
- інгаляції з мінеральною водою
- гідролазерне зрошення ясен мінеральною водою
- кишкові зрошення мінеральною водою
- гінекологічні зрошення мінеральною водою
- мікроклізми з мінеральною водою

«ЛУЖАНСЬКА-4»

Початково нинішня «Лужанська-4» видобувалася з «Лікувального джерела "Margit", яке у 1870-х роках знаходилося у власності лікаря Л. Карловського і було так названо на честь Маргіти Карловської. Неподдалік було ще одне джерело, яким володів граф Шенборн. Йому дали назву також за іменем жінки – "Erzsebet" (Ержібет, Елізабет). Мінеральні води цих джерел розливалися й експортувалися у ті часи в усі куточки Європи, їх називали ще угорською зельтерською водою і лікували ними захворювання жовчних шляхів, шлункового тракту та різноманітні катари верхніх дихальних шляхів. Вже тоді цю воду призначали хворим на цукровий діабет, з нирковими недугами, ураженнями легенів.

«Лужанська» – це вуглекисла холодна маломінералізована гідрокарбонатна натрієва мінеральна вода, хімічний склад якої на сьогодні практично не змінився у порівнянні з 1860 роком, коли її аналіз провів доктор J. Molnar.

«Лужанська» здатна нейтралізувати підвищену кислотність шлунка, усуває диспепсичні явища – печію, тяжкість, здуття, нормалізує надходження жовчі та панкреатичного секрету, добре виводить з організму шлаки і токсини, має сечогінні властивості, діє як антисептик на сечовидільну систему. Тому, крім гастроентерологічних захворювань, «Лужанська-4» добре допомагає при захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів. А завдяки наявності в ній вуглекислого газу, який при зовнішньому використанні мінеральної води у вигляді вуглекислих мінеральних ванн діє на периферійні нервові рецептори та судинні капіляри, нормалізуються процеси збудження та гальмування в центральній нервовій системі та робота серцево-судинної системи (так званий вагусний вплив).

«ПОЛЯНА КВАСОВА»

З усіх відомих сваявських мінеральних вод «Поляна квасова» формується у найглибших породах надр – за 300 – 500 метрів від поверхні землі. А тому ця вода є найбільш захищеною від можливих забруднень, на її склад не впливають жодні атмосферні, кліматичні чинники. «Поляна квасова» на початку ХХ століття вважалася «королевою літєвих квасних лужних мінеральних вод». Саме так її характеризувала реклама 1913 року. А сьогодні розширене її означення вказує, що це вуглекисла холодна борна середньомінералізована гідрокарбонатна натрієва мінеральна вода. Попри всі спільні властивості гідрокарбонатних лужних вод, «Поляна квасова» має сильну бактерицидну дію завдяки наявності в ній ортоборної кислоти. Окрім того, ця вода здатна розчиняти сечовий пісок, нормалізувати жировий, вуглеводний та мінеральний обмін речовин в організмі. Цікаво, що вміст гідрокарбонатів у «Полянці квасовій» – вищий, ніж у популярній «Боржомі». А це означає, що ступінь кислотонейтралізуючої дії нашої води – значно вищий, ніж грузинської мінералки. І при таких захворюваннях, як виразкова хвороба, гастрит, дуоденіт, що супроводжуються підвищеною секреторною функцією, явищем гіперацидозу (закислення організму), нема кращого ліку, як «Поляна квасова».

«ЛУЖАНСЬКА-7»

За 400 метрів від джерел просто «Лужанської» знаходиться ще одне, вода з якого нині має назву «Лужанська-7». А раніше воно називалося «Ірма», «Жофія», «Паннонія». «Лужанська-7» – це вуглекисла холодна борна середньомінералізована гідрокарбонатна натрієва з вмістом кремнієвої кислоти мінеральна вода. Що її вирізняє з-поміж інших подібних вод, то це, насамперед, наявність в іонному складі біологічно активних концентрацій кальцію та високого рівня метакремнієвої кислоти. Ця вода в збалансованому вигляді містить також мікроелементи бору, йоду, літію, фтору. Все, що мовлено про старшу супутницю «Лужанської-7», притаманне і цій мінеральній воді. Та, окрім усього, «сімка» позитивно впливає на обмін жирів (холестерину, тригліцеридів) та інших речовин в організмі, застосовується як слизорозчинний та відхаркувальний засіб, має виражені антиоксидантні властивості. Тому пріоритетним для «Лужанської-7» є її застосування при захворюваннях печінки, жовчовивідних шляхів, цукровому діабеті, а також у вигляді інгаляцій, прополіскувань для горла. Саме тому «Лужанська-7» і корисна як для недужих, так і для здорових людей, навіть дітей. Гідрокарбонатні натрієві води, особливо «Лужанська-7», володіють середньої інтенсивності елімінаційною дією стосовно інкорпорованих в організмі радіонуклідів. Ця властивість даних вод надзвичайно корисна для людей, що проживають на територіях посиленого радіоекологічного контролю, для учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Як приєднатися до Асоціації

ЩОБ СТАТИ ЧЛЕНОМ АСОЦІАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ УЖНУ, НЕОБХІДНО:

- Ознайомитися зі Статутом ГО (<http://localhost:63342/aptes-web/web/downloads/Statut.docx>);
- Скачати електронну заяву вступника (<http://localhost:63342/aptes-web/web/downloads/Zajava.docx>), заповнити її, надіслати на електронну пошту: alumni.uzhnu@gmail.com або прийти безпосередньо в наш офіс за адресою: **вул. Заньковецької, 89а, к.137, м. Ужгород, 88015, Закарпатська обл., Україна, тел. +38 066 20 12 571**
- Сплатити вступний (50 грн) і членський (200 грн. щорічно) внески у будь-якому банку за поданими нижче реквізитами:

Громадська організація «Міжнародна асоціація випускників ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
88015, Ужгород, вулиця Заньковецької, будинок 89, корпус А, кабінет 137
тел.: +38 066 20 12 571, код згідно з ЄДРПОУ: 41345956
Р/р: 26004012150543, МФО: 300023 в ПАТ «УКРСОЦБАНК»

ВІСНИК МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 2

*Вісник видано
за фінансової підтримки ТОВ «Сузір'я»
(генеральний директор П.П. Ганинець,
член правління Асоціації випускників УжНУ)
та профкому викладачів і співробітників УжНУ
(голова – член правління Асоціації Т.І. Суран)*

*Автор ідеї і відповідальний за випуск –
І.В. Артёмов*

*Випуск підготували працівники відділу інформаційної та
комунікаційної роботи Асоціації випускників УжНУ
Л.І. Серета, Т.І. Хохол, А.А. Артёмова*

*Дизайн і макетування:
Ренати Кокіної*

Cum alma matre aeternum

*Підписано до друку 14.11.2018. Формат 60x84/8.
Ум.друк.арк. 7,9. Тираж 200 прим.*

